

Naročilna

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesечно Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 90

SLOVENECEC

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejema. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inosrate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Cene inseratov:

Enostolpna petstina vrsta
mal oglas po Din 1:50 in
Din 2:—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3:— in 4:—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6:—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v gotovini.

Blok sporazuma in nova konstelacija.

Pod tem naslovom je zagrebški list »Der Morgen« v svoji velikonočni številki objavil razgovor svojega mariborskega dopisnika z narodnim poslancem dr. Jos. Hohnjem. Dr. Hohnjec je na stavljena vprašanja dal naslednji odgovor:

1. Ali je blok narodnega sporazuma edina konstelacija, ki more voditi do uresničenja ideje sporazuma?

Dve glavni ideji sta, ki se v vprašanju o notranji organizaciji naše skupne države bojujejo med seboj, ideja strogega centralizma in avtonomistična ideja. Nobeni izmed teh dveh idej se doslej ni posrečilo, da bi si priborila odločujočo in končno veljavno zmago. Ustava od 28. jun. 1921 je navidez odločila in zapečatila zmago centralizma. V istini pa je to bila samo Pyrrhova zmaga.

Ko je bila z znanimi sredstvi parlamentarno rešena in sprejeta Vidovdanska ustava, ki je v direktnem nasprotju z vsemi hrvatskemu in slovenskemu narodu pred postankom kraljevine SHS danimi obljubami, se je začela borba s ponovljeno in povečano ostroščjo. Tekom časa se je odnos moči med obema se borečima taborama dosti izdatno izmenjal.

V ustavotvorni skupščini sta srbski glavni stranki radikalov in demokratov tvorili strnjeno fronto za strogi centralizem, katerima sta se slovenska samostojno kmetijska in muslimanska stranka iz Bosne in Hercegovine pridružili kot pomožni četi. Čez malo časa pa se je začela centralistična fronta krhati.

Stranka slovenskih samostojnih kmetov, ki je glasovala za unitarizem, kakor se blagovžno imenuje centralizem, je pri volitvah 1. 1923. od volivcev bila unificirana, to je, dobila je samo enega poslanca, kar se je zopet zgodilo pri volitvah 8. februarja 1925.

Bosansko-hercegovski muslimani, ki so za centralistično ustavo glasovali ne iz simpatij za centralizem, marveč pod težo in silo takratnih razmer, so prav kmalu prešli v tabor avtonomistov.

Tekom 1. 1924. so srbski demokratje pod vodstvom Ljubomira Davidovića zapustili fronto trdega centralizma, ki se v praksi javlja in deluje kot velesrbski hegemonizem, ter so se pridružili zastopnikom hrvatskega in slovenskega naroda v borbi za načelo sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci ter za reorganizacijo naše države na temelju te vodilne misli.

Ta blok sporazuma, kateremu je ljudstvo pri volitvah 8. februarja 1925 dalo večino glasov ter s tem odobrilec za njegove politične cilje, je po dosedanem razvoju naših notranje-političnih razmer najprimernejša konstelacija, ki more voditi do uresničenja ideje sporazuma.

Ne rečem: edina konstelacija. Kot poznavalcu politične zgodovine mi ni neznan, da so organizacijske oblike družbenih in državnih tvorb skoro povsod produkti kompromisov ter da so politične stranke, ki bi bile absolutno intransigentne, pravzaprav le izjema. Po mojem mišljenju se je pri nas edinole samostojno-demokratska stranka, ki se je pod vodstvom Svetozarja Pribičevića izjavila kot zagrižena nasprotnica ideje sporazuma.

2. Ali je obstoj bloka sporazuma vsled nastopa Pavla Radića ogrožen? Ako je, zakaj?

Nastop Pavla Radića ne more že iz tega razloga pomenjati nevarnost za blok sporazuma, ker je bil ves njegov govor dne 27. marca samo velik plaidoyer za idejo sporazuma. Zivahno odobravanje, ki ga je ta govor našel pri srbskih demokratih, to potrjuje.

Na hrvatski in slovenski strani je zadovoljstvo bilo dosti manjše, ker se je Pavel Radić v svojih izjavah odpoval od dosedanjemu strankinemu programu, na katerega mesto pa ni mogel postaviti nič pozitivnega. Posledica je bila, da je v svojem govoru sicer močno poudaril to, kar je Srbom, Hrvatom in Slovencem skupno,

za posebne, docela utemeljene zahteve Slovencev in Hrvatov pa ni imel dovolj besed.

Da je opozicija Radićev govor prav ocenila, dokazuje odmev, ki ga je ta govor našel v taboru centralistov. V taboru samostalnih demokratov je nastal velik krik porogljive veselosti nad brezpogojno kapitulacijo hrvatskih poslancev, katero je treba staviti na račun železne pesti centralizma. Pametnejši radikali so umerili svojo radost ter so s ponudbo Pavla Radića postopali dilatorično, postavljajoč — kajpada ne v poetični obliki — to-le zahtevo:

»Ihr aber sollt' es mit der Tat bewähren, ob schöne Reden schönes Tun gebären.«

Torej čas poskušnje, nekaj noviciat za stranko g. Radića. Da je s tem nekoliko ogrožena akcija za sporazum, o tem se ne more dvomiti.

3. Ali smatrate, gospod poslanec, kombinacijo R. R. močno in ovirajočo uresničenju ideje sporazuma?

Odgovor na to vprašanje je deloma že obsežen v tem, kar sem ravno prej rekel. V ostalem pa spominjam na znano načelo: »Qui bene distinguit, bene docet.« Ako bi kombinacija R. R. (radikali in Radićeva stranka) nastala iz oportunističnih motivov — pri Radićevih iz ozira na usodo strankinih voditeljev, ki so v ječi, in v svrhu overitve vseh mandatov stranke, ki so še podvrženi anketi — kar se nikakor ne more smatrati kot absolutno nemogoče, bi se smelo soditi, da to uresničenje ideje sporazuma bolj ovira nego pospešuje.

Ako pa bi imenovana kombinacija nastala na programatični osnovi, bi omenjena nevarnost bila odstranjena, ker bi poslanci Radićeve stranke za udeležitev programa sporazuma nujno potrebovali pomoči in sodelovanja svojih dosedanjih zaveznikov v bloku sporazuma. Brez njih bi bili premoči radikalov izročeni na milost in nemilost.

4. Kakšen pomen pripisujete, gospod poslanec, obisku Radića pri ministrskem predsedniku Pašiću?

Obisk poslanca Radića pri ministrskem predsedniku Pašiću je po lastni izpovedi obiskovalca bil namenjen protestu proti neprestanemu šikaniranju njegove stranke, njenih voditeljev in pristašev od strani državnih oblastí. Ali je preko tega bilo govora o kakšnih strankinih ofertih za koalicijske tvorbe, o tem javnost ni bila obveščena, ne od g. Radića, ne od g. Pašića. V tem slučaju pa sem mišljenja, da bi se Schillerjeva beseda: »Was er weise verschweigt, zeigt nur der Meister des Stills«, ne dala uporabiti za g. Pavla Radića. Bolj bi bila umestna in primerna za g. Pašića, starega mojstra politike.

KONFERENCA MALE ANTANTE.

Belgrad, 14. apr. (Izv.) Program dela na konferenci male antante ni še definitivno določen. Oficijelno se zanikajo vesti nekaterih listov o programu te konference. Program bodo določali na posebni konferenci opolnomočenih ministrov držav male antante. Vesti o pogajanjih med Romunijo in Grčijo se oficijelno ne potrjujejo. Iz zasebnih krogov se pa vendar izve, da so ta pogajanja v teku. Trditve, da namerava Grčija vstopiti v malo antanto, so neresnične.

SESTANEK KRŠČANSKIH SOCIJALISTOV V GRADCU.

Gradec, 14. aprila. (Izv.) Včeraj se je vršilo v Gradcu glavno zborovanje krščansko-socijalne stranke. Deželni glavar dr. Rintelen je pozdravil zborovalce, med njimi posebno bivšega kanclerja dr. Seipla in finančnega ministra dr. Ahnerja. Fin. minister dr. Ahner je v dolgem govoru poudarjal finančno politiko avstrijske republike.

AMERIKA POPUŠČA FRANCIJI.

New York, 14. aprila. (Izv.) Finančni urad poroča, da se finančna komisija za ureditev vojnih dolgov ne bo sešla. Francija je tako bogata dežela, da bo sedanjo finančno krizo kmalu prebolela.

Rekonstrukcija PP-vlade.

REKONSTRUKCIJA BO ZAČASNA. — POGAJANJA S HRVATSKO SELJAČKO STRANKO SE BODO NADALJEVALA.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Kolikor so posamezni člani vlade mogli zvedeti za Pašićeve namere, se zdi, da je Pašić sklenil sedaj za časa odsotnosti iz Belgrada rešiti vprašanje rekonstrukcije vlade. Nikola Pašić bo na svojem potu v Cavtat šel skozi Sarajevo, Mostar in Dubrovnik. Iz Cavtata se bo podal v Sarajevo, kjer ga bo kralj sprejel v avdienci. Z dobro poučene strani se trdi, da bo Pašić pri tej avdienci predložil kralju v podpis predlog o rekonstrukciji vlade. Ob priliki rekonstrukcije bodo zamenjane nekatere osebnosti. Ker je to vprašanje diskretne narave, razen Pašića nihče ne ve, kako bo izgledala rekonstruirana vlada.

Politični položaj je ostal nespremenjen, kakor je bil dosedaj, in na vladi bo ostala PP-kombinacija. Smatrajo, da ta časna vlada niti najmanj ni na potu razgovorom med radikali in Hrvatsko seljačko stranko. Seljačka stranka po mišljenju radikalov ne more iti takoj v vlado. To je tudi razlog, da je Pašić trenutno ohranil položaj z začasno vladino rekonstrukcijo. Za samo razdelitev portfeljev in oseb, ki bi od seljačke stranke vstopili v vlado, je treba več časa, kakor je bilo v začetku mišljeno. Teh stvari ne bodo reševali pred sestankom vlade. Rekonstrukcija mora biti gotova tekot jutrišnjega dne, ako Pašić ne bo spremenil svojega mnenja in ako bo koj dal za to dovoljenje.

Pašić se bo vrnil v Belgrad 25. t. m. mogoče dan prej ali dan pozneje. Kraljev dohod pričakujejo takoj po pravoslavnih velikonočnih praznikih. Vse kombinacije, ki so bile nastale, so odpadle raditega, ker ni bilo časa niti potrebe vsled sedanjega položaja, da bi se vsa stvar izvršila. Začasna rekonstruirana vlada bi morala izdelati invalidski in stanovanjski zakon. Stanovanjski zakon spada v vrsto izenačevalnih zakonov. Predložen bo po skrajšanem postopku, do 1. maja t. l. bo pa odglasovan. O njem bo razpravljali zakonodajni odbor in ga odglasoval, nakar bo predan narodni skupščini. Invalidski zakon bi bil predložen v prvi polovici maja.

Po sprejetju invalidskega in stanovanjskega zakona pridejo na vrsto drugi

važni zakoni: zakon o sodnikih in zakon o tisku.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) V radikalnih krogih se govori, da bo vlada, ki bo rekonstruirana, po odglasovanju invalidskega zakona v skupščini podala ostavko, in da bo nastal nov položaj. Radikalni krogi tolmačijo to odlaganje reševanja krize s tem, da Radićevi dosedaj še niso v praksi pokazali dovolj iskrenosti, da bodo obljube, ki jih je dal Pavle Radić v svojem imenu, v imenu Stjepana Radića in v imenu Hrvatske seljačke stranke, v resnici lojalno izpolnjevali.

VLADNA SEJA.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Dopoldne od 10. do 1. ure je bila vladna seja. Minister za socialno politiko je članom vlade razdelil načrt invalidskega zakona. Sestavljen je bil odbor ministrov, ki bo ta zakon proučil in ga predložil narodni skupščini. Sklenjeno je, da se stanovanjski zakon, ki je v zakonodajnem odboru dokončan, predloži narodni skupščini v pretres po skrajšanem postopku, da bo sprejet do 1. maja. Nadalje so razpravljali na seji o vprašanju o spopadu med brodarji in brodarskim sindikatom. Minister za socialno politiko mora najti sredstva in način, kako preprečiti eventuelen štrajk brodarjev. Jutri popoldne ob 5. bo spet vladna seja. Na tej seji bodo pretresali invalidski zakon.

Po seji so časniki vprašali notranjega ministra Maksimovića, kaj je resnice na vesteh, da bo vodstvo seljačke stranke izpuščeno na prosto. Notranji minister je izjavil, da ta stvar ne spada v njegovo področje nego v področje pravosodnega ministra in da bo o tej zadevi odločalo sodišče.

PAŠIĆ ODPOTOVAL.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Nocoj se je Pašić končno odločil odpotovati. Odpeljal se je z večernim vlakom v Cavtat. Z njim potujejo žena, načelnik kabineta Ristić, načelnik političnega oddelka policije Ljuba Lazarević in pomožno osebje.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Marko Gjuričić zastopa Nikolo Pašića za časa njegove odsotnosti.

Predlog HSS zajedničarjem.

ZAJEDNICA NAJ VSTOPI V VLADO BREZ HSS.

Zagreb, 14. apr. (Izv.) Včeraj popoldne se je vršil sestanek nekaterih uglednih zajedničarjev. Razpravljali so o političnem položaju in posebno o neoficijelnem predlogu Seljačke stranke, naj bi zajedničarji vstopili v vlado z radikali, Seljačka stranka bi pa to vlado podpirala. Večina navzočih zajedničarjev se je izjavila proti temu

predlogu, češ, da Hrvatska zajednica nikakor ne more nastopati kot posebna skupina, posebno ne v parlamentu, ker zajednica dejansko ni posebna skupina. V tej zadevi ni prišlo do nobenega sklepa, ker je bil sestanek neoficijeln in je bila rešitev tega vprašanja prepuščena oficijelnemu sestanku, ki se bo vršil jutri zvečer.

Vladna kriza v Franciji.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Predsednik Doumergue je takoj, ko je vzel odstop Herriotove vlade na znanje, poklical k sebi predsednika zbornice Painlevéja in mu ponudil mandat za sestavo nove vlade. Painlevé je ponudbo odklonil. Takoj za Painlevéjem je sprejel predsednik Doumergue predsednika senata de Selvesa v avdienci, da čuje tudi njegovo mnenje o položaju in zlasti o dogodkih v senatu, ki je z izglasovanjem nezaupnice Herriotu povzročil njegov padeč.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Desničarji so takoj po odstopu Herriotovem razglasili po svojih listih, da je na vidiku desničarska vlada, katero bi podpiral del socialistov. Te vesti so pa preuranjene.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Ker je Painlevé odklonil mandat za sestavo nove vlade, je predsednik Doumergue poklical k sebi Brianda in mu poveril sestavo nove vlade. Briand mandata še ni končno veljavno sprejel.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Finančni minister de Monzie in guverner francoske

državne banke Robinau sta se danes z Briandom dolgo posvetovala o položaju in mu predlagala, naj bi se zaenkrat sestavila časna vlada, ki bi sprejela le najnujnejše finančne zakone, potem pa bi odstopila.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Briand je poročal predsedniku Doumergue o razpoloženju raznih strank.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Socialisti in radikalni socialisti zelo pritiskajo na Painlevéja, da bi preklinal svoj sklep in prevzel mandat za sestavo nove vlade, v kateri bi on bil ministrski predsednik, Herriot pa minister vnanjih zadev. Oni naglašajo, da bi bil kabinet s Painlevéjem na čelu jako močan.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Zmerni socialisti so sklenili odkloniti ponudbe Briandove za pristop k radikalni socialistični skupini v svrhu podpore morebitne nove radikalno-socialistične vlade.

Pariz, 14. aprila. (Izv.) Briand je mandat za sestavo vlade odklonil.

Gospodarski svet.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Kakor smo javili, je izdelal minister za trgovino poseben načrt o takozvanem gospodarskem svetu. Z ozirom na to se 23. t. m. sestanejo v Belgradu zastopniki trgovskih in industrijskih zbornic in drugih gospodarskih institucij, ki bodo pregledali tekst načrta. Ta načrt bo nato vlada predložila skupščini. Gospodarski svet ima nalogo dajati strokovne nasvete vladi in skupščini v vseh vprašanjih, ki se nanašajo na socialno, ekonomsko in finančno politiko. Za člane bodo imenovani samo razni strokovnjaki. Svet se bo sestajal 1. marca in 1. oktobra. Po potrebi pa ga more sklicati trgovski minister ali pa se sklicati sam.

RYBAŘ O PREKINJENJU POGAJANJ V FIRENCI.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Dr. Rybař, načelnik naše delegacije za pogajanja z Italijo, se nahaja že par dni v Belgradu. Včeraj in danes je poročal zunanjemu ministru dr. Ninčicu o poteku pogajanj v Firenci. Pogajanja so bila prekinjena radi tega, ker so Italijani stavili take zahteve, ki jih naši delegati niso mogli sprejeti, ker niso imeli tozadevnih navodil. Največje težave delajo tri konvencije, ki se nanašajo na izkoriščanje luke Taon du Revel in pa nekatere točke, ki se tičejo Zadra. Ravno tako je ostalo nerešeno vprašanje Trstenika.

INVALIDSKI ZAKON.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Zastopniki invalidskega združenja so danes izročili predsedniku vlade protest, ker še ni invalidski zakon predložen narodni skupščini. Na drugi strani poročajo iz vladnih krogov, da je vlada izdelala nov načrt invalidskega zakona, ki je znatno slabši od onega, ki ga je izdelala vlada g. Davidovića. Raditega vlada v invalidskih krogih veliko nezadovoljstvo in ogorčenje.

ODHOD DELEGACIJE NA INTERPARLAMENTARNO KONFERENCO V RIMU.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Snoch je odpotovala v Rim naša delegacija na interparlamentarno trgovsko konferenco. Odpotovali so po en član od vsakega kluba. Jugoslovanski klub zastopa Ivan Vesnjak.

ZASLIŠEVANJE VODSTVA HRSS.

Zagreb, 14. aprila. (Izv.) Danes dopoldne se je nadaljevalo zasliševanje dr. Stjepana Košutića, popoldne pa dr. Krnjevića in Predavca. Zasliševanje zadnjih dveh je trajalo samo pol ure, ker jih preiskovalni sodnik zaslišuje samo o materijalu, o katerem so bili že zaslišani in je to ponovno zasliševanje samo formalno. Preiskovalni sodnik je vašemu dopisniku izjavil, da Radićeva spisa še ni izročil drž. pravdniku, ker smatra zadevo dr. Mačka in tovarišev ter Stjepana Radića za skupno. Zasliševanje dr. Mačka in tovarišev bo končano še ta teden.

CARINSKI DOHODKI.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Glavno carinsko ravnatelstvo objavlja pregled carinskih dohodkov za poslednjih 10 dni v marcu. Na podlagi tega poročila se vidi, da je pobrala radgorska carinarnica 114.283 Din, jesiška 477.133 Din, mariborska 3.174.910 Din, ljubljanska 3.711.401 Din, rakeška 487.900 Din carinskih dohodkov.

POGAJANJA Z GRČIJO.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Pogajanja v novi pogodbi za zvezo z Grčijo se bodo pričela po dosedanjih načrtih okrog 25. t. m. Grški delegat Kaklamanos prispe v

Belgrad 23. t. m. Naš prvi delegat bo g. Panta Bošković, načelnik delegacije pri reparacijski komisiji v Parizu, drugi pa Panta Gavrilović, poslanik v Atenah.

SEATON WATSON V BELGRADU.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) V Belgradu se nahaja Seaton Watson. Obiskal je zunanjega ministra dr. Ninčica. Nato pa se je odpeljal v Niš. Pri nas ostane 2 do 3 tedne. Stopil bo v stik z vsemi uglednimi politiki. Po vrnitvi iz Niša se bo sestal s časnikarji.

PODONAVSKA KONFERENCA.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Meseca maja se bo vršila v Belgradu konferenca, na kateri se bo razpravljalo o ureditvi vprašanja plovbe po Donavi.

Italija.

MUSSOLINI PROTI BORZNIM AGENTOM.

Rim, 14. aprila. Spricho popuščanja ministrskega predsednika Mussolinija nasproti borznim agentom, katerih zahtevam je v veliki meri ugodil, se je bilo splošno razširilo mnenje, da je stališče finančnega ministra De Stefanija omajano. Borzjanski krogi so čim dalje brezobzirnejše nastopali in zahtevali, da De Stefani odstopi. Nasproti velikim koncesijam, ki jih je dovolil Mussolini borzjanskim agentom, so leti posavili nove zahteve in grozili s štrajkom. Nato je napravil Mussolini oster okret. Poslal je vsem prefekturam okrožnico, v kateri opozarja, da smatra svoje koncesije, dovoljene z zadnjim ukazom borzjanskim agentom, kot skrajno mero ter da bo smatral vsako protiakcijo na borzah kot sabotažo na škodo gospodarskega življenja in bo temu primerno postopal. Dne 11. t. m. so poslali borzni agenti k Mussoliniju svojo deputacijo, ki je pa Mussolini ni hotel sprejeti.

Po vsem tem je gotovo, da se je borznim krogom nakana, da vržejo De Stefanija, končnoveljavno ponesrečila.

15 MILIJARD ZA JAVNA DELA.

Rim, 14. aprila. Glasov vladnega odloka določa severne pokrajine od 15 milijard, ki so določene za javna dela, sledeče vsote: za ceste 180.200.000 lir, za pomorska dela 351.300.000 lir, za vodne naprave 434 milij. 500.000 lir in za melioracije 540.000.000 lir. Za železnice v celi državi so določene 3.052.000.000 lir. Z izkoriščanje javnih voda in naravnih zakladov dobi severna Italija 119 milijonov lir. Reka in kvarnerska pokrajina dobi za pomorska dela in ceste 9 milijonov lir. Zader in pokrajina pa dva milijona. Za obnovo »odrešenih« pokrajin je določenih 719.300.000 lir. Za stroške, ki so v zvezi z vojno, dobi severna Italija 15 milijonov 650.000 lir, nove pokrajine pa posebej 10 milijonov lir. Za zgradbo javnih vladnih poslopij dobi severna Italija 36 milijonov 900.000 lir. Za obnovo po povodnjih, eksplozijah in podobnih nesrečah je dovoljenih severni Italiji 51 milijonov lir.

USTANOVITEV ZBORA POLICIJSKIH AGENTOV.

Rim, 14. aprila. (Izv.) »Gazzeta Ufficiale« je objavila zakonski načrt o ustanovitvi zbora policijskih agentov.

POVEČANJE BOLGARSKE ARMADE.

Belgrad, 14. aprila. (Izv.) Konferenca veleposlanikov je po poslednjih poročilih odobrila bolgarski vladi, da lahko poveča število stalne vojske za 3000.

»OSSERVATORE ROMANO« O HINDENBURGOVI KANDIDATURI.

Rim, 14. aprila. Povodom Hindenburgove kandidature piše »Osservatore Ro-

mano«, da je pričakovati, da bodo izjave »kandidata« Hindenburga pač drugačne, nego izjave »maršala« Hindenburga, ki je ostal pristaš monarhije.

PRED NOVO VLADO V BELGIJI.

Bruselj, 14. aprila. (Izv.) Kralj je po- veril sestavo vlade Vandervelde-ju.

ZVIŠANJE DAVKOV V GRČIJI.

Atene, 14. aprila. (Izv.) Parlament je odobril 10odstotno zvišanje vseh davkov.

STRELA UBILA TRI OSEBE.

Dresden, 14. aprila. (Izv.) V Königsteinu je udarila strela v skupino 30 ljudi. 3 osebe so mrtve, 23 je ranjenih, med temi 4 težko.

ZITNE CENE V AMERIKI.

New York, 14. aprila. (Izv.) Tendence v kupčiji z žitom je še vedno slaba. Cene so zopet padle za 4—6 točk.

Dr. A. Gosar:

Politična razmotrivanja.

I.

NAŠ PROBLEM.

S Slovenci je velik križ. Z vsmo, včasih uprav zagrizeno vodimo vsak svojo dnevno politiko. Ako pa se zgodi, da je treba seči nekoliko globlje, do jedra vse naše politike, tedaj stojimo naenkrat pred problemom, ki ga vsi skupaj ne znamo rešiti.

Komaj dober milijon nas je, naše potrebe in zahteve pa so v bistvu enake onim velikim največjim kulturnim narodov. Zato se je zgodilo in se še dogaja, da vodimo politiko, kakor da nas je vsaj 12 milijonov. Čim pa se pokažejo posledice te politike, čim začutimo, da nas bo toliko šele tedaj, ko bomo prenehali biti Slovenci, ko se bomo stopili v eno s svojimi brati, se vzbudi v nas odpor in prevzame nas nanovo veselje, da bi še mogli ostati Slovenci.

Res nas je malo, ali naš jezik, jezik naših očetov in mater, jezik naših pesnikov in pisateljev je naš in samo naš, naša narodna zavest, s katero smo kljubovali tujcu, je naša, zato hočemo ostati zvesti sebi in svojemu narodu. Zato hočemo razvijati in izpopolnjevati njegove sile in moči. Tako govorimo, toda komaj so te besede izgovorjene, že napolni naše duše strah, kaj bo, če ostanemo sami.

Tako koleba vsa naša slovenska politika in vsa naša slovenska javnost, sedaj na levo, sedaj na desno, neodločena, katere pot je prava.

II.

ETNIČNO IN POLITIČNO NARODNO EDINSTVO.

Stoletja smo gojili svoj slovenski jezik. Od Trubarja, Dalmatina in Bohoriča preko Vodnika pa do našega velikega Prešerna in od tu naprej preko Stritarja, Levstika in nebroj drugih do Cankarja in Zupančiča smo ga oblikovali ter dvigali v njem skrite zaklade naše slovenske duše. Z našim jezikom pa je rasla tudi naša slovenska kultura. Poudarjam, slovenska kultura, zakaj ona je naša, pa najsi smo tudi živeli pod tujčevim jarmom in pod vplivom tuje kulture.

Sto let smo trdili, da smo Slovenci narod, sto let so naši pesniki in pisatelji bodrili našo slovensko narodno zavest. In ta zavest živi še danes v našem ljudstvu, zakaj napačno bi bilo misliti, da so bile edini njen nosilec naše narodne dame. Dokler pa je v nas ta zavest živa, dokler se resnično čutimo Slovence, je ni sile, ki bi mogla kar čez noč napraviti iz nas nekaj drugega. Slovenci smo posebna etnična celota, smo poseben slovenski narod, in kdor trdi drugače, se moti ali pa laže.

Kot Slovenci pa smo obenem tudi Jugoslovani. Tudi ta zavest živi v večini izmed nas in ne samo v naših razmeroma maloštevilnih

»državotvornih«. Vznikla pa je ta zavest v našem ljudstvu ter je poglata v njem svoje korušine, ker je resnična. Laž ne bi prestala preizkušnje, ki jim je kljubovalo naše jugoslovanstvo.

Zato smo politično, ne le kot državljani ene in iste Jugoslavije, marveč kot eden bistvenih njenih stebrov skupno s Hrvati in Srbi en političen narod. Brez nas Slovencev ni popolne Jugoslavije, kakor ne bo popolna, dokler ne združi v svojih mejah tudi bratov Bolgarov.

Zavest jugoslovanstva se kajpada v našem narodu še razvija in raste. Vendar pa je tudi že danes dovolj trdna, da bi mogla kljubovati vsaki zunanji sili, ki bi nas hotela v svojem sovraštvu razdvojiti. Zato vztrajam pri svoji trditvi, da smo Slovenci etnično posebna narodna celota, da smo slovenski narod, politično pa smo Jugoslovani.

Rekli so, da je to mažarska teorija. Morada, dasi dvomim. Pa tudi če bi v resnici bila mažarska, ne bi bila zato nič manj resnična.

III.

NARODNA MANJŠINA.

Gospod Pribečević ugovarja: »Če ste Slovenci poseben narod, potem ste v tej državi narodna manjšina.« Da, številčno smo manjšina, celo razmeroma neznatna manjšina. Toda pojem narodne manjšine je političen pojem. Naši Nemci n. pr. pripadajo etnično velikemu nemškemu narodu, politično pa so narodna manjšina. To pa zato, ker jih veže z našo državo samo dolžna lojalnost, ne smatrajo pa se — vsaj danes še ne — za nosilce naše državne ideje.

Mi Slovenci priznavamo politično narodno edinstvo, ter se čutimo Jugoslovane. Nas veže s to državo več kot gola zavest dolžne lojalnosti, mi to državo hočemo ter smatramo, da smo njen bistveni sestavni del. Zato pa pri nas ne more biti govora o narodni manjšini. Pač pa so taka manjšina n. pr. Slovenci v Italiji, ker se oni z Italijani ne čutijo in se ne morejo čutili eno, marveč živi v njih zavest, da spadajo, ne le etnično, marveč tudi politično skupaj z ostalimi Slovenci v Jugoslavijo.

Iz dejstva, da smo Slovenci narod zase, sledi torej samo to, da je treba najti tako obliko političnega sožitja med nami in ostalimi Jugoslovani, da bomo mogli tudi mi v okviru skupne države, njenih meja, ciljev in nalog razvijati svoje individualne sile ter gojiti svoje kulturno in gospodarsko življenje. Zato gre, da si tudi mi Slovenci ohranimo v okviru skupne države tisto svobodo, ki je potrebna, da bomo lahko propevali v korist sebi in v korist celokupni naši domovini.

IV.

SLOVENSKA DRŽAVA?

Oglasil se je drug nezadovoljnež rekoč: »Če ste Slovenci poseben narod, potem morate imeti tudi svojo posebno državo.« Priznam, tudi o tem se da govoriti. Zakaj najvišjo, najpopolnejšo stopnjo individualnega življenja in razvoja more narod doseči na splošno le v lastni državi. Vendar tudi to pravilo ni brez izjeme in ni malo dejstev, ki govorijo zato, da smo prav mi Slovenci taka izjema.

Po svoji zemljepisni legi smo sicer kakor določeni za to, da bi tvorili nekak »etat tampon« med Italijo, Nemčijo (Nemško Avstrijo), Mažarsko in Jugoslavijo. S tem bi namreč bilo rešeno eno najbolj perečih vprašanj srednje Evrope, to je vprašanje proste poti do Jadranskega morja. Zdi se celo, da bi se nobeni izmed prizadetih držav ne bi bilo treba posebno pritoževati nad to rešitvijo. Zakaj naša država pač ne bi imela niti razloga niti moči zapirati komurkoli prosto pot do morja. Tudi, mislim, ni dvoma, da bi pri tem gospodarsko dobro uspevali.

Stanko Vurnik:

Za poštenost in proti terorju v umetniški politiki.

Slovenska kritika je na smrtni postelji. Prvi vzrok je moderni individualizem, ki povzroča, da se mnenja zavračajo z ozirom na to, ali so lastna ali tuja, ne pa z ozirom na to, ali so pravilna ali ne. Tako je vsaka kritika ob avtoriteti. Drugi vzrok je ta, da danes lahko piše kritike kdorkoli; uredniki, ki se brigajo le za politično plat lista, objavijo vse. Tretji vzrok je, da danes lahko vsaka poljubna šifra nezakazovano privzdigne zadnjo desno nogo nad pametno kritiko in osebo kritika javno smeši. Tako je anarhija v današnji umetniški politiki popolna, deloma vsled neugodne konstelacije časa, veliko pa tudi vsled nebrige tistih urednikov, ki se ne zavedajo svojih kulturnih dolžnosti. Od vsakega urednika lista moremo zahtevati vsaj toliko, da presodi, ali je članek stvaren ali pa je zloben osebni napad. Ne tako dalje, gospoda!

Poglejte samo, kam to pelje. Najboljši in najbolj poklicani med nami molče, tisti, ki so prišljeni vršiti kulturno dolžnost kritike, uganjajo pasivno resistenco, če si pa kdo drzne govoriti resnico, je takoj izpostavljen javni surovosti. Ali ne vidite, da so o priliki Škerjančevega koncerta kritiki »Slov. Narod«, »Nar. dnevnik« in »Jutr« vsi skupaj povedali nič več in nič manj kakor samo to, da se je kon-

cert vršil, da je Škerjanec dirigiral dražestnega Debussyja, seroznega Haendla in mogočnega Beethovna in »Nar. dnevnik« je še pristavil, da se je po koncertu občinstvo razšlo. To, gospoda, ni zanemarjenje dolžnosti, nego je po terorju izsiljena pasivna resistenca. Jaz sem si drznil v »Slovenec« po vesti vršiti svojo dolžnost, zato sem dobil v »Jutru« tako nestvarno in tako nezasluženo broco, da bi mi bilo pod čast reagirati nanjo, če ne bi spoznal, da je treba tako umetniškopolično grdobijo javno pribiti. Vseh pet let, kar se pečam z neprjetno dolžnostjo recenzije, delam to zato, ker se boljši nočejo pečati s tem in vseh pet let nisem reagiral niti na eno izmed grozljivih in izsiljevalnih pismen, na stalne osebne napade in smešnja. Če pa to storim danes, ne delam tega iz maščevanja, ampak da pokažem, kako daleč smo že v anarhiji in nepoštenosti in čemu je danes stvaren kritik vse izpostavljen v javnosti.

Na moje poročilo o koncertu orkestralnega društva, ki sem ga kot glasbeni referent »Slovenec« objavil 4. t. m. v tem listu, je 9. t. m. odgovoril v imenu orkestralnega društva g. I. K. (glavar Karlin, predsednik društva) v »Jutru«. Ker ni bilo nobene ovire za napad v istem listu, marveč je napad na »Slovenec« poročilo izšel v »Jutru«, kaže v teh razmerah nato, da se skuša zadevi dati značaj političnega boja, kakršnega odločno odklanjam. Naj gre ta netaktnost na rovaš nadstrankarskega ugle- ga društva. Zoper napad sam se ne bom branil, marveč naj konstatiram in dokažem samo,

da se poslužuje nelepe, nestvarne in nedovoljene taktike, kar naj pokaže tale naslednja primera, ki je tipična za to polemiko in ki jo ilustrira tale zaobrnitev resnice:

Jaz trdim v »Slovenec« 4. t. m.:

»Ali mari Škerjanec nima dovolj glasbene izobrazbe, energije in potrpljenja, da nam ne bi mogel dati kaj več, to je toliko, kolikor je v resnici zmožen?«

G. I. K. obrne v »Jutru« 9. t. m. to izvanje takele:

»Osebnih napadi na dirigenta g. Škerjanca, kateremu g. kritik odreka glasbeno izobrazbo in notalno in instrumentalno pismenost...«

Naj govore dejstva sama, vsak lahko primeri oba članka, in videl bo, kako K. postavljajo moje trditve na glavo in jih potem zmerja, da stoje na glavi. Trdim, da je povsem dovolj ovržen ta napad, če ga le vzporediš in primeriš z mojimi izjavami. Gospoda, odklanjamo tak način polemike v resni stvari, odklanjamo tako moralo v javnosti. Naj pribijem samo, da je ves napad držan v tem stilu, skozilinski nedostojen in nestvaren. — V tem stilu se reče, da je kritik zanič, če je kritika negativna. To je že stara navada.

G. K. mi kot glasbenemu kritiku očita diletantstvo, s čemer mi zameri to, da nisem poklieni glasbenik. Ker poklieni glasbeniki o sebi ne morejo pisati kritik in jih o drugih, kakor znano, ne znajo, česar ne bom še posebej utemeljeval. Iih morajo pisati drugi ljudje,

če so sposobni in če poznajo glasbeno literaturo; ta literatura se, kakor znano, ne studira pri štedilniku, nego pri klavirju in iz tega izhaja, da mora biti vsak glasbeni kritik vsaj toliko diletant, da lahko studira. Poznanje glasbe je kritiku ravno tako potrebno kakor koseu kosa ali glavarju glava in bogme nikjer ne vidim smešnosti v tem, da je kritik torej diletant. Ker g. glavarja nočem dolžiti brezglavosti, da ne bi sam tega vedel, mu očitam s tem, da s sredstvom očitkov diletantstva hoče imponirati nerazsodni publiki in tako nestvarno doseči svoj cilj: osmešenje kritika. Ta očitek diletantstva zadene kritika z ravnotako vehemenco, kakor čevljarja očitek, da ni mizar, ali sodnika, da ni tat, pa si vendar upa soditi tatove. Naj bo za vselej konec tega bedastega predsodka.

Značilno za polemiko g. K. je to, da hoče on, ki je med izvedbo koncerta sedel sredi orkestra in čul morda komaj lastni instrument, meni, ki sem v pravilni razdalji sedel med občinstvom, sugerirati, kaj sem in kaj iz orkestra nisem čul, kar bi moral. Pravi, da nimam oči, če mu citiram iz partiture, kaj je dirigent in orkester zamečkal, da nimam ušes, če pravim, da sem čul nepravilnost. S to taktiko, s katero se da strikto dokazati, da je Triglav jezero v Ameriki, mi lahko dokaže celo to, da nimam nosu. Nobenemu resnemu človeku ne bo g. K. s takimi stvarmi imponiral, še manj s tem, da mi očita, da označim sporno mesto z recimo: »Sedmi takt po označbi dolce«, kar storim pač zato, ker mesta v časopisu ne morem za-

Toda taka državica, ki bi edina lahko združevala v svojih mejah zares vse Slovence, ne bi bila in ne bi mogla biti nacionalna država. Preveč bi imeli v njej Italijanov in Nemcev, da bi jih mogli smatrati kot narodno manjšino, in če ne drugače, bi morali tem manjšinam že vsled zaslonbe, katero bi uživale v svojih narodnostnih državah, priznati popolno enakopravnost. Namesto samo slovenskih srednjih šol bi dobili zopet dve in trojezične šole in na naši univerzi — več kot eno bi pač težko zmogli — bi predavali tudi v nemščini in italijansčini...

Ni svetla ta slika. Ali to je usoda malega naroda. In kdor bi sanjal o samostojni slovenski državi, bi se moral tudi s tem sprijazniti. Kajpada bi moral imeti precej poguma, kdor bi se hotel za to odločiti.

Sicer pa danes ni čas misliti na to in govoriti o tem. Zato sem vedno poudarjal, da moramo biti za našo sedanjo državo, tudi če bi kdo mislil, da ni ta rešitev našega državnega vprašanja najboljša. (Dalje.)

Profesor Mlakar preganjan v Srbijo.

Profesor Ladislav Mlakar v Ptuj je dobil na velikonočno soboto od ministrstva prosvete brzopjavni dekret, da je predstavljen v Prokuplje pri Nišu v Srbiji in da mora takoj odpotovati na svoje novo mesto. Torej zopet nova persekucija! Samostojno-demokratski bič je zopet zapel nad državnim uradnikom, ki ni nič drugega zakrivil, nego da ni bil pristaš SDS!

Gospod Mlakar je služil po svetovni vojski na gimnaziji v Ptuj. Kakor v Mariboru g. profesor Ribarič, tako si je tudi g. prof. Mlakar pridobil srca vsega dijaštva. Mladega, živahnega in veselega profesorja je vse vzbujalo. Profesor Mlakar pa ni bil samo izborni pedagog, ampak tudi vzoren narodni in kulturni delavec. Pri občinskih volitvah v Ptuj jeseni lanskega leta je sodeloval v narodnem bloku in bil tudi kandidat združenih slovenskih strank. V zahvalo za njegovo čisto rodoljubje in udejstvovanje za skupno narodno stvar, je sedaj g. Mlakar preganjan, kruto preganjan... Brezsrčni centralistični režim mu je oženil celo velikonočne praznike...

Naš Mlakar se je strašno pregrešil napram »državi! On je namreč pristaš krščanskega svetovnega naziranja. Mlakar sodeluje pri naših prosvetnih organizacijah, katere imajo kot glavni svoj cilj, zapisano na praporu: Dvigniti kulturo priprostega slovenskega ljudstva po Slomškovem geslu »Sveta vera bodi vam luč, materni jezik pa ključ do prave omike.« V očeh političnih trinogov v vrstah SDS pa je vsakdo, ki deluje po programu Slomškovem, zapisan med protidržavne elemente.

Prijatelj Mlakar, tvoji prijatelji in pa sobojevniki ti kličejo: Ne kloni glave! Krivica ne bo ostala vedno na vrhu. Pride dan maščevanja! — b —

VELECENJENA!

Gotovo so vam ostali v dobrem spominu krepki, frofirji in etamini, katere ste kupili v lanskim letni sezoni pri »OBLAČILNICI« po izredno nizkih cenah.

Tudi letos si lahko nabavite v najmodernejših vzorcih

perlini krep	meter 12.50	Din
perlini frofir, 105 cm širok	meter 35.—	Din
perlini frofir, 70 cm širok	meter 22.50	Din
perlini etamin	meter 30.—	Din
volneni delen	meter 40.—	Din

samo pri »Oblačilnici«

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 7.

žvižgati. G. K. lahko pred svojo hišino iz tega svobodno izvaja moj muzikalni analfabetizem.

Pravim, da na nobeno svoje izvajanje nisem dobil odgovora stvarnim potem; z omenjeno taktiko obrača K. moje trditve in pri tem ga ni sram pravcati idiotizmov, samo da pred nerazodno publiko mojo osebo osmeši. Ne bi rad nadlegoval potrpljenja publike, toda ne morem si kaj, da ne bi navedel vsaj dvoje ali troje najbujnejših cvetov za primer.

Ce označim Haendlov stil (prva polovica XVIII. stol.), ker ga rabim za merilo objektivnega izvajanja Haendla in pravim, da je to prehod v rokoko, pravi g. K. da to ni res, nego da je res, da je Haendel eden velikih skladateljev velikopoteznega stila generalbasove dober. Brez komentarja. Če pravim, da je neki tema utonil v hrušču spremljave, kar je toliko, kakor če bi se igralce v dramo, namesto da bi nastopil, skril, me zavrne g. K., da je nemogoče, da bi bil tema utonil, ker so ga imele prve violine. To je toliko, kakor če bi vprašal, kje je Hamlet, da ne nastopi, pa bi mi odgovorili, da igra Hamleta Rogoz. Če na nekem mestu zahtevam tam samoočebni umljivega accleranda, me zavrne dohoviti K., da v partituri ni označbe accl., kar jaz ravnotako dobro vem kakor on. V nobeni partituri ni zapisano, da jo je treba reproducirati s čutom in nemalo čudno je, da je treba od koncertnega muzika še posebej zahtevati muzikalnost. (G. I. K. ogorčen ugotavlja, da sem jaz prvi, ki kaj takega zahteva!) Če dalje trdim,

Slovenci, Marijini častilci!

V torek, dne 7. aprila t. l. je zadela božjepotno cerkev Marije Vnebovzete pri Novi Štifi zraven Ribnice velikanska nesreča. Že iz časnikov je znano, kako je pogorel ta biser Marijinih cerkva na Slovenskem. Cerkev kot romarsko svetišče si sama ne more pomagati, zato ji moramo pomagati mi. Kot kulturni ljudje ne smemo pustiti, da bi razpadle prekrasne umetniške slike vsled morebitnega dežja, ko jim je že ogenj prizanesel. Kot častilci Marijini, ki smo tako radi v dušnih bridkosti pri tekali k Materi pri Novi Štifi, ne smemo pustiti, da bi postalo Marijino svetišče groblja. Zato se obračamo na vse verne Slovence in Marijine častilce, na vse, ki so tako radi poromali k tej lepi cerkvi, na vse, ki so delali izlete na ta divni kraj, da se dušno in telesno oddahnemo, proseč jih prispevkov in darov, da čimprej obnovimo to prekrasno svetišče in rešimo propada to, čemur je še ogenj prizanesel. Darila naj bi se pošiljala dekanjskemu uradu v Ribnici. Vsem bodi Marija bogata plačnica!

V Ribnici, na Veliko nedeljo 1925.

Anton Skubic, dekan v Ribnici, Frane Traven, župnik v Sodražici, Ivan Novak, župnik v Ribnici, Karol Škulj, župnik in poslanec v Dolenji vasi, Jakob Cvar, posestnik v Lipovšici, Ivan Kozina, posestnik v Zapotoku, P. Ananija, frančiškan pri Novi Štifi.

Politične vesti.

— Hrvatska zajednica proti radičevcem. Z ozirom na vesti, da Hrvatska zajednica ne odobrava popolnoma najnovejših političnih taktik radičevcev, se je obrnil sodruknik belgrajske »Politike« na uglednega člana Zajednice s prošnjo, da mu pojasni medsebojno razmerje med obema skupinama. O vsebini razgovora poroča »Politika«, da zahtevajo zajedničarji ohranitev opozicijskega bloka za vsako ceno, dočim bi separatistična taktika HRSS Hrvate utegnili izolirati. Zajedničarji sicer nečejo ovirati akcije HRSS za sodelovanje z radikali, so pa mnenja, da Zajednica ne bi mogla več ostati v skupni vrsti z radičevci, če bi ti hoteli razbiti opozicijski blok. Zajedničarji smatrajo, da so se začela pogajanja z radikali prehitro in da bi bili morali radičevci najprej zahtevati ukinjenje obznane. Tudi glede revizije ustave zajedničarji ne soglašajo z optimizmom radičevcev in pravijo, da radikali ne bodo zlepa dali iz rok tako trdne pozicije, kakor jim jo daje vidovdanska ustava.

Dopisi.

Trbovlje. Po dolgem odlašanju je imenovan gerentov svet: Vodusek, Sušnik, Potrata, Zagar M., Restar, Babič, Roš, Goropevšek, Pust, Verbič, Berger, Jazbec, Klenovšek, Gašparič, Kolenc. Od teh je kar enajst demokrata, 2 socialisti in 2 pristaša SLS. Pri zadnjih volitvah pa so dobile te skupine glasov: Zerjavci 329, socialisti 140 in SLS 840. Še bolj so prezrli delavce. V celi trboveljski dolini niso našli enega delavca, da bi ga imenovali v svet. Ko je gerent Kokalj predlagal ta svet vel. županu, je pripomnil: »Tako ostane občina trdno v demokratiških rokah.« Seveda brez volitev in potom nasilja, ne pa po pravici in poštenju. Da se ne bi gerent sam osmešil kot se je dosedaj opek, ko je odpovedal razno občinske službe, je dal glasovati na seji soseda, da se odpusti dosedanjim blagajnik in nastavi drugi, ki bo cenješe delal. Stvar ima pa drugo lice. Blagajnik ni pred volitvami hotel podpisati izjave, da bo glasoval in agitiral za narodni blok. Da ne gre za varčevanje, se je pokazalo tudi

s tem, da sta se na isti seji sprejela dva nova obča, uslužbenca in da se je tretjemu povišala plača. Kakor zgleda, bo svet še kronal gerentovo delo.

Rakek. Mladinska prireditel igre »V kraljestvu palčkov«, ki se je imela vprizoriti v nedeljo 19. aprila, se prenese na nedeljo 26. aprila ob 2.30 popoldne. Prireditel je namenjena v prvi vrsti okoličanski deci in je zanjo določena nižja vstopnina — za najrevnejše (v spremstvu učiteljstva) je celo prosta. — V Logatcu se igra vprizori dne 3. maja ob 3.30 popoldne.

Merlebach, Moselle, Francija. Kakor vidimo, slovenska javnost ni še kaj obveščena o podrobnostih grozne rudniške nesreče, ki se je tulkaj pripetila 26. marca in je med 80 žrtvami zahtevala tudi pet Slovencev. Med njimi je tudi eden iz Kočevja, ki je, hvala Bogu, še jako malo poškodovan, dočim drugi, ko so ostali živi, najbrže ne bodo več sposobni za delo. Večina 80 nesrečnikov je bila tako razmesarjena, da jih ni bilo mogoče več spoznati. Tovariši iz Kočevja popisuje nesrečo takole: »Ob pol 4 popoldne smo se pričeli voziti po vrveh (Seilfahrt) iz čisto novega rova Reimaux kvišku. Jaz sem bil v prvi kočari (Korb). Dvignili smo se že približno 200 m, ko iznada obstanemo. V naslednjem trenutku sem že zaslišal grozen krik, potem sem pa zgubil zavest. Ko sem se kakor iz spanja prebudil, se niti premakniti nisem mogel. Polagoma sem se izvlekel izmed drugih ranjenih in mrtvih tovarišev. Preživel sem grozne trenutke. Povsod naokoli zmečkana človeška trupla, jok in stok, svetilke zarile v človeška trupla, čreva vsepovsod po etaži. Bil sem v drugi etaži in mislim, da se moram samo temu srečnemu slučaju zahvaliti, da sem ostal živ. Vsi, ki so bili v prvi etaži, so takoj mrtvi obležali. Izvlekel sem se med okvirji (Kranz) na vrh kočare ter začel klicati na pomoč. Spustili so mi vrvi in me potegnili najprej do prvega priredila, potem pa na dan. Od rova so me odpeljali z avtom v bolnico. Kako je bilo s tovariši, ne vem.« — Pogled na ponesrečene, ki so jih izvlekli iz rova, je bil pretresljiv. Re-

veži so stokali in prosili, da jih smrt reši trpljenja. Sorodniki so se gnetli okoli njih. Starši so iskali sinove, žene može, sestre brate. Razburjenje med ljudstvom je bilo veliko. Po šestih urah še nismo vedeli, kdo se je ponesrečil. K zmešnjavi je pripomoglo tudi vodstvo rudnika, ki ni dela povsod takoj ustavilo, ampak je poslalo v popoldanskih urah v sosednjem rovu rudarje na delo, upoštevalo ni prav nič silnega vta, ki ga je napravila nesreča na vse ljudi, zlasti pa na tovariše-rudarje, ki morajo biti vsak hip pripravljeni na podobne nezgode, kadar so v jami. Šele, ko se je vse že zgrajalo nad počeljem vodstva, je dalo delo ob pol sedmih zvečer v vsem rudniku ustaviti. Mrtve in ranjene so spravljali na dan vso noč in ves naslednji dan. Nekaj jih je bilo tako razmesarjenih, da so mogli rešitelji pobrati samo posamezne ude in jih v kočarah spraviti iz jame. Predstavljajmo si kočaro 5 m visoko, z dvema etažama, zmečkano na 1.20 metra! Nesreča se je pripetila najbrže radi tega, ker so popustile zavore. Vrv se je utrgala na koncu ob vijaku in kočara je treščila 200 metrov globoko na dno rova. Žrtve grozne nezgode smo pokopali 30. marca. Do 70 tisoč oseb broječa množica je pokrila hribček Reimaux. Ljudstvo je prihiteo od vseh strani, da počasti nesrečnike in jih spremi na zadnji poti. Nebroj društev je prišlo z rdečimi zastavicami. Zastopana je bila vlada po par ministrskih. Več kinooperaterjev je posnelo veličasten prizor. Najprej je škof iz Metza opravil mašo zadušnico ob rovu Reimaux, kjer so ležale na odrih vse žrtve. Potem se je razvil sprevod, ki ga je vodil škof sam peš. Vojaška godba je igrala žalostinke, razum nje je bilo še deset društvenih godb. Vam, ki ste prestali trpljenje in se žrtvovali za svoje drage, ki ste postali žrtve brezsrčnega varčevanja podjetnikov, kliče slovenski rudarji: Bodi vam zemlja lahka! — Slovenci, iskalci sreče v tujini, pozdravljamo svoje rojake in jim želimo vse velike velikončne praznike: Franjo Poznik, Jožef Papež, Anton in Marija Flere, Franc Tajč, Alojzij Lužar, Frane in Terezija Zamljen, Julij Ažman, Ivan Plahutnik in Karl Mate.

Dnevne novice.

Umrli uršulinki

m. Kerubini Rihar v spomin.

Veliki petek popoldne, ko so bila naša srca pri trpečem Kristusu na Kalvariji, se je použila tudi skrita žrtve večne ljubezni v tih samostanski celici, ugasnilo je lepo, Bogu posvečeno življenje. Naša ljubljena sestra m. Kerubina, rojena Pavla Rihar, je dokončala malo pred uro Zvečarjeve smrti svojo zemsko pot. Istočasno kot njenega božjega Zenina so jo ovile smrtno sence, da se čez kratko zopet razmaknejo v jutro večnega življenja.

Pokojnica je bila učiteljica na vnanji in notranji uršulinski šoli v Ljubljani in dve leti tudi na uršulinski šoli v Mekinjah. Bogato obdarjena z lepimi zmognostmi bi bila lahko še dokaj let plodonosno delovala v krogu mladine, a božja Previdnost jo je izbrala za drugo nalogo. V najlepših letih je morala ostaviti torišče vnanjega dela, Gospod jo je poklical na samotno stezo trepih duš. Kal boleznij je prišla vanjo. Sledila je božjemu klicu, dasi izpočetka težko, saj je neprimerno laže žrtvovati Bogu svoje delo, kot poveljevat ga samo s trpljenjem. A prišla je luč v njeno dušo in v tej luči je našla mir in vdanost, razumela je božje namene, uživala se vanje in jih udeleževala v polni meri.

Bolezen se je polagoma razvijala, izmzgavala ji telesne moči, duh pa ji je ostal veder in čist, potapljač se v skrivnosti križnega Zenina. Tako je postalo njeno življenje žgavni dar Najvišjega; zrna za zrnem je polagala na žrtvenik, zrna nešteti žrtve, ne

glasnih, velikih, ki jih občuduje svet, ampak onih tihih, skritih, a zato nič manj ali še ved vrednih, ker grede še bolj v globino človeškega srca. Dolga tri leta in pol je šla to pot neprestane odpovedi, dušnega in telesnega trpljenja.

Pa je zasijalo jutro zadnjega velikega četrta v njenem zemskem življenju. V žarkih prosvete Evharistije se je tako rada solnčila njena duša, ti žarki so preganjali temo iz nje, lili vedno novih moči vanjo. Iz posebne ljubezni do presv. Rešnjega Telesa si je izbrala lepo redovno ime Kerubina evharističnega Srca Jezusovega. In poslednji veliki četrtek, ki ga je preživela na zemlji, se ji je razodel dobri Jezus pri sv. obhajilu na poseben način. Občutila je nenavadno blaženstvo in tolažbo. Božji Zenin ji je dal očitno znamenje, da je že čisto blizu; minula je le še ena noč, še enkrat ga je gledala v podobi sv. hostije v jutru velikega petka, ko se je zadnjikrat pokrepčala s kruhom življenja, potem ji je prišel naproti sam v svojem božanstvu.

»In velikonočni zvonovi, o predragi, naj nam pojo pesem: skozi trpljenje v poveljanje!« Tako je še sama napisala svojim domačim za velikonočno voščilo. In zgodilo se je nji sami tako. Pesem trpljenja je bila izpetja, izzvenela je v drugo, v himno vstajenja. Alelujo so peli zvonovi, Aleluja je donela po naših svetiliščih, ko je ležala blede in tiha v beli krsti sredi rož; Aleluja je klicala mašnik pri prvi sv. daritvi, ki se je opravila za njeno dušo. — Skrivnost vstajenja ji je bila posebno draga. Večkrat je menila: »Vse premalo mislimo na to, premalo se poglobljamo v srečo in veselje te resnice.«

Skrivnost vstajenja! Iz grobov bo prišlo vstajenje, zato se polagajo naša trupla, posvečena božja zrna, v zemljo, da segnijo in razpadejo, a nekoč zopet vzkale v dihu Vsemogočnega, ko se dvignejo poveljana. In prav na praznik vstajenja, na velikonočno nedeljo, so položili tudi to zrno božje v zemljo, ne k večnemu počitku, ampak da počaka le onega zadnjega velikega dne vstajenja, ko oživi ob angelovem klicu.

Kaj pomeni današnjemu svetu tako skromno, neznatno življenje, ki gori kot mirna svetilka pred Najsvetejšim v kakem skritem svetilišču, dogori in ugašne? Svet hoče delavcev, energije, gibalnih sil, ki ustvarjajo in grade. Ali ima tako življenje kak pomen, koristi komu? — O mnogo več pomeni, kot to slutijo oni, ki ocenjujejo in presojujejo življenje le po njegovih vidnih vnanjih uspehih. Iz takih, s trpljenjem in božjo ljubeznijo prežetih življenj, prehaja blagoslov ne le v bližnjo okolico, ampak gre tudi dalje, iz takih žrtve božjih črpajo mnoge duše nadnaravnih moči, predvsem pa je tako življenje zadostilni dar Bogu v duhu povodni greha.

— Občinska posojila in državne takse. V St. štev. »Slovenec« je uredništvo k poročilu iz seje občinskega sveta celjskega, da generalna direkcija posrednih davkov ni ugodila prošnji mestnega magistrata in ni dovolila oprostitve kolkovanja zadolžnice za neko najeto posojilo, pristavilo vprašanje, ali je gene-

Klobuke čepice, perilo, kravate

itd. — tudi najceneje

TRGOVINA »PRI AMERIKANCU«

LJUBLJANA, STARI TRG ŠT. 10.

Zaloga telovadnih potrebščin!

ralna direkcija v takih zadevah tudi pri drugih občinah tako trdosrčna. Na to vprašanje danes po dobljenih informacijah lahko odgovorjamo popolnoma točno, da postopa generalna direkcija vsesok in povsod enako. — To je pa docela pogrešno in napačno, da ne rečemo tudi protipostavno. Imenovana direkcija se naslanja sicer na točko 14., čl. 1. pravilnika k taksnemu zakonu z dne 25. oktobra 1923 ter utemeljuje svoje postopanje s tem, češ: akoravno prosilka (občina) uživa oprostitve, vendar pa gre za dejanje, ki je združeno z zasebno-pravno osebo (t. j. s hranilnico, ki daje posojilo), in tedaj mora plačati takso (kolek, pristojbino) hranilnice; te da zato po novem taksnem zakonu ni mogoče oprostiti od plačila takse. — Stališče generalne direkcije posrednih davkov je za Slovenijo popolnoma nevzdržno. Ne le da ne stoji nikjer, da bi bil prejšnji avstr. državni zakon z dne 25. marca 1902, drž. zak. št. 70, razveljavljen z našim taksnim zakonom, temveč moramo mi stati na neizpodbitnem stališču, da je ta zakon še v polni veljavi in da imamo po njem polno pravico zahtevati za vsa komunalna posojila oprostitev od kolkovnih in drugih pristojbin. Saj je vendar pravni nonsens, če generalna direkcija na eni strani sicer sama priznava občinam in javnim korporacijam v obče pravico do pristojbinske oprostitve, ko pa zahteva na drugi strani plačilo pristojbin od strani posojila izplačujočega denarnega zavoda. Tako postane občinam i. dr. sicer priznana pravica do pristojbinskih oprostitev popolnoma iluzorna, ker denarni zavod pač prevlači davčno breme posredno ali neposredno na posojilo najemajočo stranko (na občino). Ta torej ni nič na boljšem, kakor če bi sploh ne imela pravice do oprostitve od pristojbin. Kakor rečeno, mi od svojega stališča, da v Sloveniji še vedno velja preje navedeni zakon z dne 25. marca 1902, drž. zak. št. 70, o pristojbinskih oprostitvah, nikakor ne moremo in ne smemo odstopiti. Kakor smo poizvedeli, so bila vsa prizadevanja naše finančne uprave za Slovenijo, da se prizna našim občinam in drugim javnim korporacijam dosedanja pristojbinska ugodnost, in so bile vse predstavitve v Belgradu doslej brezuspešne ter so zadele na gluha ušesa. Nujno potrebno bo torej, da gospodom kdo to bolj na glas pove. Morda se jim potem ušesa vendarle odpro? Ne uvidevamo, kako pridejo naše občine i. dr. do tega, da se z njimi postopa slabše v novi državi nego se je postopalo z njimi v prejšnji. Če so imele (in imajo) že z zakonom zajamčeno pravico do ugodnosti pristojbinskih oprostitev, je jasno kot beli dan, da pač ne gre, ako se jim sedaj ta pridobljena pravica odreka.

— Zopet razpuščen občinski odbor. Dr. Baltić se je zopet proslavil z razpustom občinskega odbora in sicer v Osilnici. Za vzrok navaja dejstvo, češ, da so odborniki podpisali »poročila šolske občine v Papežih radi odslužitve g. učitelja Vončine, dočim je ljudstvo faktično le protestiralo in se potegnulo za nedolžno preganjanega učitelja. Koliko bo pa to imelo uspeha za dr. Sajovca, bo pa pokazala bodočnost.

— Šolski ravnatelj Ivan Thuma umrl. S Prevalj nam poročajo: Dne 7. aprila 1925 popoldne je preminul v Prevaljah gospod Ivan Thuma, ravnatelj in okrajni šolski nadzornik v pokoju v 74. letu. Pokojnik je bil rojen v Grčevju na Dolenjskem, študiral je v Ljubljani in bil nameščen kot učitelj v Mengšu na Gorenjskem. Od ondot je bil prestavljen v Vipavo in naposled v Postojno, kamor je bil imenovan kot vodja šole in obenem kot okr. šolski nadzornik za postojnski in logaški okraj. V tej lastnosti je opravljal službo 44 let ter bil takrat začasa bivše Avstrije kot tudi Jugoslavije najstarejši šolski nadzornik. Za njegovo vestno in marljivo službovanje in delovanje na šolskem polju bil je nešteto-krat odlikovan s pohvalami najvišjih predpostavljenih mu oblasti ter z naslovom šolskega ravnatelja, pozneje cesarskega svetnika in z zlatim zaslužnim križcem. Pokojnik je bil poklican v ministrstvo za uk in bogočastje, kjer je sodeloval v anketi za preustroj učiteljske. Pokojnik je bil priljubljen tako pri svojih predpostavljanih kot tudi pri svojih tovariših ter pri ljudstvu, kar se je čisto pokazalo pri učiteljskih konferencah in raznih slavnostih kot na primer ob 25- in 40-letnici njegove službe kot nadzornik. Po prevratu je ostal pokojni Thuma na svojem službenem mestu v Postojni, vendar pa so ga Italijani vsled neznanja italijanskega jezika pričeli preganjati, ga upokojili in ga končno prisilili do tega, da se je moral izseliti v Jugoslavijo. Naselil se je pri svojih hčerki poročeni Filipowsky, trgovki v Prevaljah na Koroškem, kjer je preživel zadnja štiri leta s svojo soprogo med svojimi. Lani mu je smrt ugrabila hčerko Mici poročeno Vrhovnik, katere je bila tudi učiteljica, nakar je pričel sam hirati vsled starosti in izmučenosti svojega 53letnega aktivnega službovanja. Kako priljubljen je bil rajni tudi tukaj, je pokazala mnogobrojna udeležba pri pogrebu, kjer se je pri odprtem grobu tukajšnji g. župnik v imenu vseh navzočih od pokojnika poslovil v krasnem govoru. Tukajšnji novoustanovljeni zbor Koročan pa mu je zapel ganljivo žalostinko. Blag mu spomin!

— H kongresu drž. nameščencev. »Glavni Savec« poroča O. Z., da je vsem udeležencem kongresa dovoljena četrtinska vož.

nja od kraja njihovega službovanja in nazaj. Ker Osr. Zveza ni prejela podrobnih navodil, priporočamo vsem, ki bodo prihajali v kongresnih dneh v Ljubljano, da vzamejo na podlagi legitimacij oziroma objav na odhodni postaji polovični listek, ki jim bo služil tudi za povratno vožnjo. Listka pri prihodu v Ljubljano seveda ne smejo oddati, marveč naj ga predlože samo v žigosanje postajnemu načelniku. Isto velja za skupni izlet na Bled dne 21. t. m. — Prosimo ponovno, da se iz Slovenije brez odloga prijavijo preds. O. Z. gosp. Lillegu vsi oni tovariši, ki se bodo udeležili komerza na čast gostom dne 19. t. m. in izleta na Bled. Podrobnosti so razvidne iz zadnje številke »Našega Glasla«. — Naši tovariši iz Srbije, Črne gore, Bosne, Dalmacije itd. bodo prihajali v Ljubljano po večini že 17. oziroma 18. t. m. Natančne podatke bomo pravočasno objavili. Že sedaj pa apeliramo na našo javnost, zlasti pa na vse ljubljanske državne nameščenice, da se sprejema na kolodvoru v čim najmnogobrojnejšem številu udeležje. — Osrednja zveza jav. nameščencev in vpokojencev v Ljubljani.

— Smrtina kosa. V Kamniku je 13. t. m. nenadoma umrl g. Ivan Exler, lesni trgovec in posestnik. Pogreb bo v sredo, 15. t. m. popoldne. Naj v miru počiva!

— Slovenski biografski leksikon, o katerem smo že poročali, bo izšel leta 1925. in 1926. v šestih sešitkih skupaj na ca 1000 stranah. V subskripciji stane celo delo, ako se takoj plača 500 Din, posamezni sešitki so po 90 Din. Izven subskripcije stane vsak sešitek 100 Din. Naročila sprejema in izvršuje Zadruga gospodarska banka v Ljubljani, kjer se dobiva tudi že prvi sešitek.

— Imenovanja pri pošttem ravnateljstvu. Ministrstvo pošte v Belgradu je imenovalo za šefa oddelka dr. Antona Lamuta in za tajnika poštne ravnateljstva Miroslava Matjašiča, Karla Urbančiča, Vojteha Pučelika, Miloša Katiča, Vinka Janežiča, Antona Kogojca, Jak. Koruna, Ad. Kaffanja, Tihna Epicha in Fr. Jurmana, vse v Ljubljani.

— Pariška dekorativna razstava. Posebno razsodišče v ministrstvu trgovine in industrije v Belgradu je prisodilo tretjo nagrado za dekorativne načrte za pariško dekorativno razstavo dijaku tehnične srednje šole v Ljubljani Iku Marinščiku. Prvi dve nagradi sta dobila dva Belgraščana.

— Vodnik po Sloveniji. Vljudno prosim vse znane in neznanе mi rodoljube po mestih in po deželi širom vse Slovenije, ki bi mi hoteli kaj prispevati pri izpopolnjevanju mojih vodnikov Slovenija (Vodič kroz Jugoslov. alpe 1922) in Pohorje (1925), da mi blagovolijo vpslati svoje naslove. Vsak sotruden prejme potem po en list iz omenjenih vodnikov za dotični kraj ali izlet, ki ga dobro pozna in eno tiskano navodilo, kako naj popravljaja, da bo vse delo enotno in pravilno opravljeno ter bodo vodniki v novih izdajah vsestransko izpopolnjeni in splošno korist vseh potnikov. — Rud. Badjura, Ljubljana, Marmontova ulica 18.

— 40 letnica odlične srbske kulturne delavke. Dne 12. t. m. se je v slavnostni vseučiliški dvorani v Belgradu vršila proslava 40-letnice kulturnega in vzgojnega dela gđne. Stanke Glišić. Stanka Glišić se je rodila v Valjevu in dovršila višjo dekliško šolo v Belgradu. Kot učiteljica se je vrnila v Valjevo, a bila kmalu premeščena v Belgrad, kjer je po vrsti učiteljela na ljudski šoli, potem na višji dekliški šoli, končno pa na drugi ženski gimnaziji, kjer deluje še sedaj. Slavljenska je izvrstna učiteljica in vzgojiteljica, ki se posveča svojemu poklicu z vso toplino svojega ženskega srca. Razen tega sodeluje na književnem polju, kjer slovi zaradi svojega izredno lepega in čistega jezika, v čemer še prekaša svojega pokojnega brata — pisatelja Milovana Glišića. Jubilejne svečanosti so se udeležili zastopniki in zastopnice vseh kulturnih ustanov in organizacij. V imenu prosvetnega ministrstva je častil Toša Radivojević in izročil slavljenski kraljevo odlikovanje — red sv. Save III. vrste. Profesorsko udruženje in razna ženska društva so izvolila slavljenko za svojo častno članico.

— Izlet slušateljev dunajske tehnike na Molandsko. S tega izleta, ki se ga udeležuje tudi dva Slovenca, smo prejeli naslednje vrstice: Doslej smo obiskali Utrecht, Haag, Scheveningen, Delft, kjer je tehnika, Leiden, Haarlem in Amsterdam. Nama Slovenca so omogočili potovanje velikodušni rojaki s podporami, vendar sva si morala en del potrebne vsote izposoditi. Obračava se torej na slovensko javnost s pošnjo, da nama pomaga še glede izposojene vsote iz zadrege. Ladislav Kham, cand. ing., Dunaj, Technische Hochschule.

— Prepovedana lista. Naša vlada je prepovedala razširjanje avstrijskih listov »Der Tag« in »Wiener Allgemeine Zeitung«, oba izhajajoča na Dunaju.

— Prostovoljske slavnosti v Belgradu. Kakor nam javlja iz Belgrada »Zveza prostovoljcev kraljevine Srbije«, namerava prirediti letos v dneh od 19. do 22. julija velike svečanosti v spomin 50. obletnice, odkar so počile prve vstaške puške L. 1875. v Hercegovini proti Turkom. Svečanosti bodo v Belgradu in v Opencu pri Topoli, kjer počiva vstaš Peter Mrkonjić blagopokojni kralj Peter Osvoboditelj. Povabljeni bodo tudi Garibaldinci in vstaši iz Francoske in naši prostovolci iz Amerike. Položiti nameravajo tedaj temelj za dom, v katerem bi našli zavetje vsi podpore in oskrbe potrebni tovariši Petra Mrkonjića, za njimi pa vsi prostovoljci iz raznih vstankov in vojska pred zedinjenjem.

— Hrvatska »Narodna zaštita«. Zveza hrvatskih dobrodelnih društev Narodna zaštita priredi dne 24. in 25. t. m. »dan siročadi« po vseh hrvatskih krajih. N. Z. je v zadnjih desetih letih izdala v razne dobrodelne svrhe 20 milijonov dinarjev! V l. 1924. je izdala v ta namen nad 1 milijon dinarjev. Tekom desetih let svojega obstoja je prehranila 25.000 otrok, 18.000 otrok je oblekla, 25.000 bednikom, ki so bili brez brambe, je nudila varstvo, 11.000 bolnim je preskrbela pomoč, 8000 slabih je moralno dvignila, 30.000 revnim otrokom je preskrbila dom, 6000 zadolženih kmetijskih domov je obvarovala pred prodajo, 10.000 osebam je nudila pravno in socialno pomoč. Predsednik N. Z. je vseučiliški profesor dr. Josip Šilović.

— Češkoslovaška deca na Jadranu. Te dni je dospelo na Jadran 70 češkoslovaških otrok, ki so jih namestili v češkem otroškem domu v Lapudu. To so otroci češkoslovaških železniških uradnikov in delavcev, za katere nosi vse stroške za čas bivanja na morju češko prometno ministrstvo. Otroci ostanejo v Lapudu mesec dni, nato pride druga skupina otrok.

— V tretje videl Abrahama. Dne 12. t. m. so imeli Belgraščani med seboj Turka, ki je že l. 1801. služil v tedaj še turškem Belgradu kot turški vojak. Mož šteje danes 151 let in je torej v tretje videl Abrahama. Kolikor je doslej znano, je to najstarejši človek na svetu. Mož je po rodu Turek iz Kurdistan; piše se Zoro-aga Vitlis in je bil rojen leta 1774. Preživiljal se je vedno s delom svojih rok; mnogo let živi v Carigradu, kjer so ga v zadnjem času tovariši težaki v pristanišču izvolili za svojega načelnika. Starec je še vedno krepak in nosi svoje mogočno telo še vedno vzravnano. Ima ogromen orlovski nos in sokolje oči. Zobje so mu bili kakor biseri — zrasli so mu v tretje. Zoro-aga je bil večkrat oženjen; zadnjič je bil ženin, ko je bil star 101 leto. Ena izmed žena mu še danes živi in je stara sedaj 68 let. Najstarejši sin je star 85 let; vsi drugi otroci so mu že davno umrli, izvenzem tih treh sinov od zadnje žene. Zoro-aga potuje sedaj v Italijo, kamor ga je pozvalo italijansko zdravniško društvo v svrhu proučevanja.

— Boljševiški agent ali navadni slepar? V neki zakotni belgrajski kavarni so te dni aretirali nekega elegantno oblečenega možkega, ki se je izkazal za legitimacijo komunistične stranke v Avstriji. Glasom legitimacije se piše mož Aleksander Pacuković. Na zaslišanju je izpovedal, da je izučen mehanik, po rojstvu iz Rusije. Po prevratu ga je sovjetska vlada sprejela v svojo diplomatsko službo kot agenta. Svoje uspehe je mož dosegal potem žensk, katerim zna baje biti »neodoljiv«. V zadnjem času se je mudil na Dunaju in je imel nalog, da potuje v izvidne svrhe v Jugoslavijo. Da bi lažje uspel, si je izbral med jugoslovanskimi dijakinjami, ki študirajo na Dunaju, zaupnico. Bila je to baje neka Slovenka — imena mož ni hotel izdati. Ona ga je povabila na svoj dom v domovini in mu na meji pomagala, da se je prikril državnim organom pri pregledu listin. Na domu svoje slovenske zaupnice je ostal Pacuković kot gost tri dni, nato pa je skrivaj odpotoval v Zagreb, pustivši dekletu listič, češ, da ga je izvolila policija in da beži na Dunaj, kjer se zopet najde. Iz Zagreba je Pacuković odpotoval v Belgrad, kjer mu je pa bila policija dejansko takoj za petami. Ker kakega drugega kaznivskega dejanja ni zagrešil ali vsaj policija ničesar takega o njem ni vedela, so ga enostavno po odgonu poslali nazaj v Avstrijo.

— Samozvani srbski patrijarh. Belgrajski listi poročajo o čudaku ali norcu, ki hoče biti srbski patrijarh. To je majhen možiček z veliko glavo — Buda Nikolić, ki je neizbežen gost belgrajskih kavaren in bifejev, dasi ničesar ne pije. Mož velja za idiota, a je izbiran matematik; v treh sekundah izračuna na pamet najbolj zapletene matematične naloge. Preje se je hranil v dij. kuhinji, kjer je imel vse brezplačno. Ko so dijaško kuhinjo odpravili, so ga sprejeli na patrijarhiji kot slugo. Te dni so se pa menda Budi v glavi računali temeljito zmešali. Šel je v patrijarhovo pisarno, sedel dostojanstveno za mizo in poklical slugo. Napovedal mu je, da je posej on srbski patrijarh in da zahteva od vseh primerno pokorščino in spoštovanje. Od te svoje misli se ni dal od nikogar odvrtiti. Poslali so po policijo, ki je Budo spremila na opazovalni oddelek v bolnišnico.

— Zakonske ločitve med muslimani v Bosni. Pri muslimanih je ločitev zakona zelo enostavna stvar. Ni treba drugega, nego da pride mož z ženo h kadiju in izjavi: »Odpuščam jo!« Žena more zahtevati ločitev le tedaj, ako si je ob vstopu v zakon zagotovila to pravico za slučaj, da bi mož z njo ne ravnal lepo. Zakonske ločitve so pogoste, vendar le med najrevnejšimi sloji. Leta 1923. je bilo v okraju in mestu Sarajevu 589 muslimanskih porok in 179 ločitev, to se pravi, da se je dal vsak tretji mož ločiti; l. 1924. je bilo 561 porok in 148 ločitev, v prvih treh mesecih tekočega leta pa 153 porok in 33 ločitev. V celi Bosni in Hercegovini je bilo leta 1924.

sklenjenih med muslimani 9157 zakonov, ločitev pa je bilo 1927. Mnogoženstvo je med muslimani skoraj popolnoma izginilo; v Sarajevu je komaj še par družin, v katerih sta po dve ženi.

— Telefonska zveza Belgrad—Curih je zagotovljena in se otvori takoj, kakor hitro se oglasi zadostno število rednih naročnikov zanjo.

Nerednosti pri sarajevski hranilnici pred sodiščem. V Sarajevu se je v četrtek pričela sodna razprava proti več uradnikom sarajevske mestne hranilnice, ki so zavod oškodovali skoro za pol milijona dinarjev. Blagajne niso bile pregledane cela tri leta! Ko pa je končno prišlo do revizije, so ugotovili zgoraj omenjeni primanjkljaj. S poverjenim denarjem so obtoženci špekulirali, toda jako nesrečno. Izdal jih je neki njihov tovariš.

— PROTI ODEBELOSTI deluje s kolosalnim uspehom samo »Vilfanov šajc«. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah. — Proizvajal: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Prilaz 71. 1591

— Bluze najnovejše priporoča trdka Krištofič-Bučar, Ljubljana, Stari trg. 1447

— Ugoden nakup vsakovrstnih oblačil lastnega izdelka v razni kakovosti za gospode, dečke in otroke Vam nudi edino Konfeksijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana. Prepričajte se o nizkih cenah ter si oglejte bogato zalogo na Erjavčevi cesti 2 (nasproti Dramskega gledališča v neposredni bližini Nunske cerkve). 2108

Iz Štajerske.

š Ordinacija in ordinandi l. 1925 v lavantinski škofiji. Višji sveti redovi v mariborski stolni in mestni župnijski cerkvi se bodo delili letos po sledečem redu: Subdiakon se je že podelil dne 13. aprila, diakon se podeli dne 3. maja, mašniško posvečenje pa dne 28. junija 1925. Višje svete redove bodo letos prejeli ti-le gojenci šk. lavantinskega bogoslovnega semenišča iz IV. letnika: Adamič Adolf iz Blok na Kranskem, Bošte Anton od Sv. Miklavža nad Laškim, Canjkar Stanislav od Sv. Tomaža pri Ormožu, Časl Franc od Sv. Frančiška v Savinjski dolini. Drvedel Alojzij iz Črne v Meziški dolini, Horvat Stefan iz Cirkovc, Klasinc Franc iz Cirkovc, Meško Jožef od Sv. Tomaža pri Ormožu, Orel Janez iz Mozirja, Peitler Alojzij od Sv. Lovrenca na Pohorju, Stakne Andrej iz Braslovč, Zalar Alojzij od Sv. Križa pri Ljutomeru in Zolnir Jožef iz Makol. — Naknadno smo izvedeli, da vojaška oblast zahteva, da morajo bogoslovci Canjkar, Bošte, Stakne in Zalar nastopiti v letošnjem poletju vojaško službo in radi tega pri teh štirih odpade ordinacija.

š Zbor zaupnikov SLS za sodni okraj Ptuj se je vršil na veliki petek, 10. aprila. Udeležba je bila povoljna. Shodu je predsedoval novovaški župan g. Veršič. Poročala sta poslanca Vesenjak in Žebot. Zaupniki so se posebno zanimali, kako je v parlamentu glasoval rojak Ptujkega polja Pivko. Ko sta jim poslanca pojasnila, da je Pivko glasoval za vse nove davke in za zvišanje prejšnjih, je v zboru naših mož nastalo veliko ogorčenje. Na vprašanje, kam gredo ogromne vsote našega davčnega denarja, je poslanec Vesenjak odgovoril: Mi smo zahtevali, da ostane naš davčni denar predvsem za slovenske potrebe, a Pivko je javno v parlamentu izjavil: »Jaz nimam tako ozkega obzorja, da bi videl samo Slovenijo in njene potrebe, kakor klerikaleci, jaz imam široko obzorje za celo državo.« S tem je Pivko priznal, da mu ni mar za potrebe slovenskega ljudstva. Pivko bo dobil primeren odgovor, ko pride v te kraje.

š Pivkovi shodi na velikonočni pondeljek v ptujskem okraju so bili velika blamaža ne samo za politiko dr. Pivka, ampak za vso SDS. V St. Vidu in v Stojnehih še zborovali ni mogel. Ogorčenost ljudstva nad politiko dr. Pivka je bila nepopisna. Liberalni učitelji, edini spremljevalci Pivkovi, so se s ptujsko orjuno in Sokoli vred morali skrivati pred ljudsko množico. Celotno domači vasi Pivka niso marali. Zapri se je v bratovo hišo. Ljudje so kričali: Za nove davke si glasoval! Stramota! Mi vas ne maramo poslušati! — Ljudstvo je izreklo svojo sodbo...

š Smrtina kosa. V četrtek dne 9 t. m. je umrl v celjski javni bolnišnici po daljšem bolehanju g. Moric Rauch, trgovec v Celju v 60. letu starosti. N. v m. p. — V St. Petru v Sav. dolini je umrl g. Anton Kozmel, ki je bil najstarejši hmelski trgovec in izbiran poznavatelj hmelj v Savinjski dolini.

š Pevski koncert priredi v nedeljo, dne 19. t. m. ob 3 popoldne pevski zbor »Prosvetnega društva« v Rajhenburgu v novi kaplinji istotam. Spored obsega 15 točk mešanega in moškega zbora. Vsi ljubitelji naše slovenske in bratske slovenske umetne in narodne pesmi vljudno vabljeni.

š Sprememba posesti. Gostilničar in mesar Iv. Kliček je prodal svojo hišo in posestvo na Tržaški cesti v Pobrežju pri Mariboru g. Dragotinu Žoherju, posestniku v Pobrežju. Kliček pa je kupil hišo in mesarijo g. Krambergarja na Aleksandrovi cesti v Mariboru.

š Umrl je v Mariboru Otmar Hobacher, sin bivše trgovke.

š V konkurz je prišel trgovec Iv. Resnik v Krčevini pri Mariboru.

š Ponerberba. V Laškem je izginil plebski mojster Teodor Krotič in z njim tudi blagajna tamkajšnjega gasilskega društva, č-

gar blagajnik je bil. V blagajni je bilo 12.500 Din. Dan poprej je izginila neznano kam tudi njegova žena. Da si društvo vsaj deloma krije nastalo škodo, je dalo zaseči vso premoženino ubeglih zakoncev.

Kolesa J. Gorec

Vsi DELL, OPREMA in PNEVMATIKA na zalogi

iz Primorske.

p Priznanje poslancu dr. Besednjaku. — Odbor Političnega društva »Edinost« v Gorici je na svoji zadnji seji dne 10. aprila sklenil, da se izreče poslancu dr. Besednjaku za oba zadnja govora v parlamentu, v katerih je branil pravice Slovencev na sodiščih in gospodarske pravice celokupnega prebivalstva v obmejnih deželah, iskrena zahvala.

p Poprava goriške stolnice. Obnovitveni urad začne prihodnji mesec s popravilnimi deli v goriški stolnici.

p Občinske volitve v Trnovem pri Kobari. Dne 19. aprila se vrše v Trnovem pri Kobari občinske volitve. Občinski komisar Cavalotti je stopil v zvezo s fašisti, da bi se pri volitvah potvrdila ljudska volja.

Nalelegantnejša oblačila

za spomladno sezono je cenjenim naročnikom brez dvoma zagotovila trdka

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

iz Ljubljane.

lj Abbé François Serpaggé, profesor francoskega in angleškega jezika na državni gimnaziji v Florenci, pozdravlja na potu skozi Slovenijo v kartuzijanski samostan v Pleterjih, kjer se misli stalno naseliti, našo prelepo domovino in njeno verno prebivalstvo, ki mu želi najlepšo bodočnost.

lj Božji grobi in Velika noč. Deževni in hladni dnevi koncem velikega tedna tradicionalnega obiska božjih grobov niso prav nič zmanjšali. Po vseh cerkvah je vladala pred božjimi grobovi prava gneča vernikov, ki so opravljali svoje pobožnosti pred Najsvetejšim. Obisk krasno okrašenih božjih grobov je trajal do poznih večernih ur. Na čast Ljubljancem moramo priznati, da letos ni bilo opaziti skoro nikjer le radovedne zvedavosti in nedostojnega obnašanja, ampak povsod smo opazili veliko večino globokega verskega čuvstva prevzetih ljudi, ki so zbrani v duhu opravljali svojo pobožnost. Tudi vstajenske cerkvene slovesnosti so cerkve napolnile do zadnjega kotička, čeprav je neugodno vreme branilo večini procesij razviti se na prostem. Sreča je bila mila le frančiškanski in šentjakobski fari, potem pa križanski cerkvi in cerkvi sv. Jožefa. Procesij se je udeležilo na tisoče ljudi. Za velikosobotnimi procesijami nista prav nič zastajali procesija cerkve Srca Jezusovega in pa procesija v Spodnji Šiški, ki se jih je kljub zgodnji uri udeležilo naravnost presenetljivo veliko število ljudi. Komaj pa so se nedeljske procesije vrstile v cerkve, je jel zopet liti dež, ki pa zlasti otrokom ni mogel pokvariti velikonočnega veselja nad rdečimi pirhi in slastnim pecivom. Mali žledci so pridno mleli ves dan in poskrbeli so tudi, da tudi revnejši njihovi tovariši niso ostali brez velikonočnih užikov. Velikonočni pondeljek pa je iznenadil ljudi s krasnim solncem, ki je zvalilo vse, karkoli je moglo gibati, v prosto naravo med bujno brsteče pomladansko cvetje.

lj Svarilo. Ponovno se je zgodilo, da se je kaka civilna oseba preveč približala vojaškemu objektu in ker na klic straže ni hotela obstati, je stražnik streljal, a na srečo ni zadel. Občinstvo se ponovno opozarja, da posebno po noči ne hodi v bližino vojaških objektov. Kjer so pa vojaški objekti ob javnih potih ali cestah in se jim ni mogoče izogniti, je treba na klic straže takoj obstati ne pa bežati, ker mora straža v takem slučaju takoj streljati.

lj V spomin na p. Placida sta darovala za novo cerkev sv. Frančiška v Sp. Šiški gospe Elise de Mulig 50 in neimenovana njegov učenec 100 dinarjev.

lj Vlom na Gradu. V soboto, dne 11. aprila ponoči so vlomili neznani ponočnjaki v komaj dograjen podaljšek buffeta na Gradu. S ponarejenim ključem so odprli nova vrata in pobrali iz prednjega oddelka okrog 70 Din gotovine, škaflo cigaret, nekaj piruhov, pomaranč, slaščice in veliko steklenico vina. Vlomilci so morali biti dobro informirani o vseh okoliščinah in so si nemoteno osladili Veliko noč. Za vlomilci ni nobenih sledov. Opravičeno se zlasti na ljubljanskem Gradu pojavlja splošna zahteva po stalni policijski straži, kajti zadnji čas se dogajajo razna ne samo pobalinska barbarstva. Porezane so bile strelovodne žice, razbite klopi in ograja na okolihi, odnosno utrditve. Eno kot drugo bi moglo imeti usodne posledice. Vse se sigurno dogaja ponoči, prepričati bi pa mogla le stalna straža.

lj Na Gradu se je izgubil na veliki petek okrog 3 leta star otrok. Da se mu ni pripetila kaka nesreča in da ni slučajno strmoglavil po bregu, se ima njegova mati zahvaliti okolnosti, da je otrok pravočasno prišel v hišnikovo oskrbo. Obveščena je bila policija, kamor se je pa otrokova mati že zatekla in je bil proti večeru otrok še v svoji domači hiši.

Po svetu.

JULES VERNE

Ob dvajsetletnici njegove smrti.

Veliki fantastični pisatelj 19. stoletja je vklestil v krog svojih romanov vso zemljo in še druge svetove. Bil je Francoz po rojstvu in po značaju, a v njegovih knjigah Francije ne boš našel. Njegovi junaki so večinoma Amerikanci, Rusi in drugi tujci. Tudi dejanje njegovih romanov se vrši povsod drugod samo v Franciji ne. Mislili bi, da je Verne veliko potoval, da je vsaj enkrat prišel okoli zemlje in so mu bili Kitajci in Eskimi ljubli prijatelji. Pa ni bil nikjer. V mladih letih je sicer malo potoval, kakor je to pač običajno, a čez meje Evrope ni prišel nikdar. Potem se je pa naselil v francoskem podeželju mestu in je živel tam mirno in zadovoljno, bolj mirno kakor večina drugih zemljanov. Bil je v Amiensu. Z obudovanjem točnosti je spisal vsako leto novo knjigo, ki je govorila o potovanju na mesec ali okoli zemlje ali kamorkoli. Tako je ljubil nekajen mir v Amiensu, da ni šel leta 1889 in 1900 niti na svetovno razstavo v Pariz, kamor je šel vendar vsak, če je le mogel. Pa je Amiens tako blizu Pariza. Tudi se je lepo zahvalil za čast člana francoske akademije, ker mu je bilo 70 let staremu odveč, da bi opravil vse one formalnosti, obiske itd., kar mora napraviti vsakdo, ki je sprejet v krog ostalih 59 članov akademije. Kaj ga je to brigalo! Vse svet se je trgal za njegove knjige; takoj, ko so izšle, so bile prestavljene v tucate drugih jezikov.

V domačem življenju je bil Verne pravi pedant. Kakor vsi modriani se je strogo držal načela: Kmalu v posteljo in zgodaj iz nje! Zato je šel redno ob osmih spat in je bil že pred dnevom spet pri pisalni mizi. Ves dopoldan je neprestano delal. Popoldan je prebil v bravnici »Industrijske družbe« in je bral tam najnovejše časopise, iščoč v njih nagibov za nova dela. Nato je kot vesten občinski svetnik šel v mestno hišo. Sprehod po mestnih nasadih je zaključil njegovo dnevno delo. Le v gledališki seziji je dnevni red nekoliko spremenil. Gledališče je imel nad vse rad in je v svojih mladih letih tudi sam pisal veselice in operne tekste. Ni pa bilo dobro to, kar je bil napisal; to je vedel sam in je bil zato jako dober kritik.

Pravtako vzorna kakor razdelitev dneva je bila tudi njegova prehrana. Užival je izključno le jajca in zelenjavo, za alkohol in tobak ni dosti maral. Kot filozof življenja je pri jedi le malo govoril ali pa nič. Ko ga je nekoč slabomni nečak ranil in ni mogel več noči spati, si je preganjal dolgi čas z izumitvijo ugank in zastavic. Napravil jih je okoli štiri tisoč. Škoda, da danes ne živi več. V času križnih ugank bi gotovo več zaslužil kakor je s svojimi romani.

Ravno take, kakor smo ga očrtali, so tudi njegove slike. Lep, pravilen obraz, sicer poln duha, a vendar lepo umerjen, kakor se spodobi bolj za visokega uradnika kakor za pisatelja fantastičnih romanov. Ta vtis so dobili tudi vsi tisti, ki so ga osebno poznali. Italijanski pesnik De Amicis ga je obiskal in pripoveduje: »Če bi ga bil srečal, ne vedoč, kdo je, bi ga ne bil mogel poznati. Prej bi mislil, da je upokojen general ali profesor matematike ali predstojnik oddelka v ministrstvu kakor pa da je pisatelj. Zelo je preprost, plemenito čisto je vse njegovo čuvstvo in misleno izražanje. Govori, oblači in vede se kot človek, ki ne mara, da bi se kdo zanimal zanj. Še bolj sem se čudil, ko je govoril o svojih delih, tako, kakor bi govoril o delih tujega človeka in kakor zbirka znamk, sestavljena za preganjanje časa.«

Marsikateri njegovih obudovalcev je razočaran, če sliši to. Vodi nas v najbolj oddaljene dežele in svetove, a na njem ni nič posebnega. Vendar je dosti preživel, preden je začel pisati znamenite svoje romane. Oče njegov je bil odvetnik in je hotel, da bi bil sin tudi. Ta je bil poslušen, je imel prav dobre uspehe, a s srcem ni bil pri pokličen. Najrajši bi bil postal pisatelj. Najprvo je pisal burke; postal je tajnik ravnatelja komične opere v Parizu in se je seznanil tam s celo vrsto slavnih pisateljev. Mlajši Dumas ga je navajal k sestavi sedanjih gledaliških del in opernih tekstov; a tudi to ga ni zadovoljilo, morebiti zato ne, ker je bil tudi uspeh srednjevrsten. Želel si je le, da bi postal gledališki ravnatelj, pa je dobro vedel, da je za to treba dosti denarja. Da bi si ga pridobil, je zaenkrat spet presedljal in je postal bančni uradnik. Ščasom je postal menižni agent. Obenem se je počel z leposlovjem in je po manjših poskusih spisal svoj prvi slaven roman, nenadno misli sledi: Pet tednov v zrakovu. Ogromni uspeh tega romana mu je dal možnost, da je pustil banko in borzo in se posvetil izključno le pisateljevanju.

Jules Verne sicer ni ustanovitelj znanstveno-fantastičnega romana, kakor večkrat beremo, gotovo pa eden najpomembnejših pisateljev te stroke. Z neskončno pridnostjo in bistrim pogledom je predelal znanje svoje dobe in si ustvaril temelj, na katerem je gradil svoje zlate gradove. Imel je tudi dar, da je zlll vse to, kar mu je zgradila njegova logična fantazija, v jasno, preprosto in naravno obliko. In da je poslal fantazijo in

svoje tihe hiše v Amiensu ven v vse svetove in mu ni bilo treba študirati šele na liceu mesta, to napravi njegovo umetnost le še večjo.

sv Baedeker umrl. Dne 9. t. m. je v Lipskem umrl Fritz Baedeker, lastnik znanega založništva »Karl Baedeker«. Baedekerjevi »Vodniki« po raznih deželah so splošno znani. Fritz Baedeker je dosegel starost 83 let.

sv Tovarna za municije v Romuniji. Rumunska vlada namerava zgraditi na Sedmograškem veliko municijsko tovarno s pomočjo angleške trdnice Armstrong & Vickers. Temeljni kapital novega podjetja bi znašal 300 milijonov lejev. Država bi dala na razpolago potrebne stroje. V podjetju bi moralo biti zaposlenih sčasoma najmanj 75 odstotkov rumunskih delavcev.

sv Češkoslovaška država za zgradbo novih hiš. Sekčni načelnik dr. Kubišta je te dni objavil uspehe češkoslovaške državne akcije za zgradbo novih hiš, temelječe na stavbnih

zakonih iz let 1919.—1924. Glasom tega poročila je češkoslovaška vlada dovolila v navedeno svrhu od 1. 1919. do konca marca 1925. vsega vkup 3.757.727.832 Kš. Zgradilo se je s pomočjo te vsote doslej 2940 najemniških hiš s 27.976 stanovanji in 73.613 stanovanjskimi prostori, 539 malimi obratnimi lokali in 896 pisarniškimi in drugimi prostori; dalje 19.954 družinskih hiš s 22.579 stanovanji in 74.375 stanovanjskimi prostori, 877 malimi obratovalnicami in 211 drugimi prostori; 1100 kmetskimi domovom se je dovolila državna podpora za zgradbo gospodarskih hiš. Koncem marca t. l. je imel pristojni državni urad še nad 2000 nerešenih prošnja za državno stavbno podporo.

sv Italijanska predavanja v Pragi. Pragiški inštitut za italijansko kulturo priredi tekom meseca maja t. l. v Pragi dve važni predavanja. Turinški vseučiliški profesor Giulio Bertoni bo predaval o razvoju italijanske civilizacije, znani rimski strokovnjak dr. Carlo Battistella pa o italijanskem položaju po svetovni vojni.

Prosveta.

TRIJE KONCERTI V MARIBORU.

Hitro zaporedoma smo slišali v Mariboru tri koncerte, ki imajo vsak zase svojo posebnost, ker izvirajo iz posebnih krogov, ki jih pa družijo skupnost stremiljenja po razvoju tvorilnih sil iz prvih početkov gori proti vrhu, po potih, ki so že nadelana ali pa se sproti nadelujejo. Dne 28. marca je priredil Slavko Osterc intimni koncert samo za vabljenega goste, da so slišali le njegove skladbe; klavirske je izvajala ga Apihova, samospeve (tenor) g. Ašič, orkestralne vojaška godba (kapelnik Herzog), godalni kvartet pa skladatelj sam (viola) in tovariši (Vidmajer, Fink, Wohrlovic). — Dne 4. aprila je privrkal koncertno nastopil moški zbor glasbenega društva »Dravac«, dobro polovico programa pa so izvršili izven »Dravca« sodelujoči solisti (sopran gđna Radova, tenor g. A. Živko, bas g. E. Rumpel). — Dne 5. aprila pa je šola Glasbene Matice v Mariboru s produkcijo svojih gojencev, obsegajočo 30 točk, nudila vpogled v svoje umetniškovo delovanje. Ako je Glasbena Matica priredila izredno šolski koncert, bi bil v širšem smislu šolski tudi »Dravin«, kar se tiče njenega moškega zbora, in je tudi Osterc nameraval s svojim intimnim koncertom tvoriti »šolo« za svojo skladateljsko umetnost in položiti nekak javni izpit pred povabljenimi, deloma tudi poklicanimi poslušalci. Na zunaj je družila Matica vse tri prireditve tudi v tem pogledu, da sta pri »Dravinem« koncertu sodelovala kot solista Matičina učiteljica gđna Radova in Matičin gojenec g. Živko, pri Osterčevem koncertu pa Matičina učiteljica gospa Apihova.

O solistih govorimo le toliko, kolikor so strnjeni v splošni okvir tega poročila. Operni pevec Rumpel, ki je pri »Dravic« zapel 4 Adamičeve, stoji sam zase. Pri gđni Radovi smo topot enkrat za vselej spoznali, kar smo že prej slutili, da njene pevske sile ne zadostujejo za koncert večjega stila; zdi se, da od samega šolanja ni prišla do prave šole, ker si s tistim sopranom, ki in kar ga ima, ne upa na dan; to pa zato, ker poje mrzlo, šolsko, brez srčne soudeležbe. Zato je obžalovati, da je hvaležna O. Devova »Snegulčica« ostala brez učinka, ker ni bila zapeta, kakor bi se moral Dev peti vsaj tam, kjer si je ostal zvest in kjer ga tako radi poslušamo.

Glasbene kroge je najbolj, in po pravici, zanimal Osterc, ki je bil to pot zastopan ne samo v svojem koncertu, ampak tudi pri »Dravinem« in pri Matičinem šolskem. V Mariboru je Osterc sicer že dobro znan; saj je Matica že izvajala njegovega »Ubežnega kralja« i. dr.; a ukrenil je pravo, da je nastopil samostojno s prav osebnim, lastnim koncertom, češ, tu me imate in zdaj me sodite! Doslej so ga nekateri kratkomočno odklanjali, drugi pa nasprotno povzdigovali nad vse. — Danes smemo izreči sodbo, da je Osterc redke in bogat muzikalni talent ter tvorec bogate pristnosti in plodnosti, kakršen se doslej med Slovenci še ni pojavil. »Pojavi«, pravim, ker imeli smo jih najbrž že več, a nastopili niso. Osterc pa je tudi impulziven, pogumen, sam svoj in noče tičati v zatijih in se morda sam naslajati ob svojih tvorbah; on jih hoče pošiljati v svet. Ta — neslovenska — impulzivnost zasluži priznanje že zato, ker je tako redka; ona je izprva odbijala, ker nam je tuja; danes pa ugotovimo, da je bila upravičena, ker smo spoznali, da je njen oče smel imeti zavest o pomembnosti svojih tvorb. Kakor pa to priznavamo in želimo vsestranske pobude in podpore neumornemu skladatelju, tako odločno moramo odklanjati sodbo, da je že dosegel višino in vzornost. Baš to bi mu v vsem nastopu skromnemu — postalo pogubno, ko bi se že smatral za dovršenega umetnika, ki se mu ni treba več učiti, ki more delovati brez vzorcev in vzorov, češ, da jih je prekoračil, ali da spadata med staro šaro. Ko bi se Osterc postavil na to stališče, si bo Muza umetnosti zastrla obraz, on bo »deloval« še nekaj časa za okli krog odkritostnih (še več pa ne odkritostnih) pristašev; potem bo izginil v pozabnost in Slovenija, Jugoslavija ... bo žalovala že zopet za enim izgubljenim talentom! — Tehnično stran kompozicije obvlada Osterc virtuozno, njegova invencija je izredno bogata in v mnogih frazantno originalna, a dokaj deloč

je še od tiste preizkušene in izčiščene umerjenosti, ki tvori, ne da bi morda bila uklepnjena v spone kake obilgatne pravilnosti, tisto umetniško kulturo, iz koje izvirajo umetnine enotnega kova in osredotočene učinkovitosti, pa naj so sredstva »moderna« ali stara. Osterc se — po pravici — zaveda svojih tvorilnih sil; a zadržaj mu je v kvar, da z njimi razpolaga preveč brez izbire, zlasti pa, da preveč hlasta za izrednostmi v bujni zakladnici svoje domišljije in za nezaslišanimi stavki, ki jih spričo svoje virtuozne zunanje tehnike spravlja v sklad; da nalašč ustvarja težkoče tam, kjer bi mogel pravtako najti lahkote. Zdi se, kakor bi se nalašč igral z nami in s seboj; včasih ne vemo prav, pri čem smo — ker pač tudi sam ni prišel do prave zavesti, pri čem je on sam! Zato pri njegovih kompozicijah ne pridemo do čistega užitka in se ne moremo, če trdimo, da ga tudi sam pri njih tvorbi ni imel. — To pa smo prepoznali pri zadnjem intimnem koncertu, da Osterc ni tisti divji podirač, kakršnega se on rad na zunaj kaže in za kar ga običajno smatrajo. Baš nasprotno: On je mehka, rekli bi, lirična duša; mehki akordi mu zvenijo najlepše, čudovito lepo, ker mu očito teko iz srca, dočim je njegova navidezno kar satanska borbenost in peklenski kaos le izum njegove glave in volje. Res pa je zopet, da slabček ni nikoli in — če se ne bo iztrošil — ne bo nikoli. Torej mnogo še uka in lastne kritike ter mnogo izkušenj — in Osterca bomo veselili.

Da je Osterc doslej občinstvu težko pristopen in težko užiten, tega so krivi tudi izvajatelji, ki bi pri njegovih skladbah morali biti tehnično prvi virtuozji, po čutu pa kar nadčloveški. Takih seveda ni; zato si mora poslušalec skladbo, ko jo posluša, v duhu proizvajati še sam. Kdo pa to stori, in kdo ima pri tem užitek? — To smo videli pri intimnem koncertu, ko so šli njegovi samospevi (tenor) kar mimo nas, dasi smo slutili, kako si jih je umislil Osterc. V Ašičevem tenorju so za dušo izginili v mrtvih zvokih; ta trdorobi tenor (ki mu je tudi učiteljska dvoranica bila premajhna) se ne more prilegati tistim prenežnim, izumetničenim stvarcem; kako naj ta tenor živižja in čivka tisti zamakneno-humoristični »Cicifuj«? Mnogo bolje so se Osterčeve pesmi glasile v Živkovem izrazito liričnem tenorju in občutju pri koncertu »Dravac« in pri Matičini šolski prireditvi. — Kar smo rekli o pesmih, velja tudi o godalnem kvartetu »Nocturno«, vsaj, ako je prva violina tako nedorazlo (le tehnično) zastopana, kakor smo mi slišali kvartet. — Klavirske skladbe je gospa Apihova igrala res dobro; a skladbe same zastajajo za drugimi Osterčevimi. — Zelo spretno obvlada Osterc orkester; tu se je kot skladatelj tudi že dokaj izživel, oziroma vživel; zato sta tudi orkestralni točki, ki jih je igral vojaški orkester, dosegli najlepši uspeh.

Moški zbor »Dravac« je hotel dati koncert v obliki prvovrstnih pevskih zborov. Brezdvomno se je visoko dvignil nad tiste navadne pevske zборе, ki pač pri kaki posebni priliki, slavnosti ali pogrebu kaj zapoje. Vendar bi bilo bolje, ko bi še počakal vsaj kakega pol leta in si medtem stavil prepotrebne temelje za tak umetniški nastop. Teh temeljev zbor pri svojem prvem nastopu še ni mogel pokazati v zadostni meri; zato se je nastop zdelo nepristranskomu, le stvar motrečemu presojevalcu izsiljen; zbor sam pa nemara samega sebe vara, da se zdaj že more meriti s katerimkoli pevskim zborom, in bo še večal nedostatke, namesto da bi jih sistematično odpravljali. Potrebno je, da se mu pove v njegovem in našem interesu čista resnica, ki relativnega, dovolj velikega uspeha ne taji in ne zmanjšuje. — Pevski zbor, kakor smo ga slišali, ni zbor, ampak skupina pevcev, ki ni notranje vezana. Najhuje se ta neubranost kaže pri prvem tenorju; tistega tenorista, ki s svojim režečim diskantom prekriči ves zbor, je najprej treba ugnati; tudi v basih sili eden preveč v ospredje, oziroma drugi se skrivajo zanj v ozadje. Nadalje: Zbor je pel le fortissimo in pianissimo, vmes pa nič; to je bilo kar mučno in je šlo na živce. Videlo se je pač, da je bil zbor zelo dresiran; to je moralo stati silnega truda dirigenta g. Hladkega; ni pa se zbor uživel v skladbo, pel je brez prave duše, skoraj kakor

s strahom. Kaj so naredili iz Adamčevih skladb (n. pr. »Anzer pobli mlad«)!! Naj bi bili prišli poslušati k Matičnemu šolskemu koncertu; tam bi videli, kako je Adamčeva zapel mladinski dekleški zbor pod vodstvom gđ. Zacherlove; to se je bilo, da je vrel iz srca — in je bil pravi Adamčev. — Torej najprej preiskusite vsakega pevca posebe, potem jih strnite v celoto, ki se ji mora vsak pokoriti, nato jim vdahnite dušo — pa bo. An.

CANKARJEV »HLAPEC JERNEJ« PRI ITALIJANIH

O »Hlapcu Jerneju«, ki je izšel pred kratkim v italijanščini in se v Trstu prav naglo razprodaja, govori tudi Piccolo della Sera od 9. aprila. V članku »Nelle letterature jugoslave« govori Silvio Benco o Cankarjevem Hlapcu Jerneju in o Vojnovičevih »Gospo solnčnice« in polaga večjo težo na Cankarjevo delo. Silvio Benco je znan pisatelj, najboljši kritik v Juljski krajini in močno upoštevan tudi v stari Italiji, zato se nam zdi pametno, seznaniti naše ljudstvo s to kritiko.

V uvodu govori kritik o nepoznanju slovenske literature, zato more govoriti samo o teh par prevodih, ki jih imajo Italijani in se mu zdijo vendarle dovolj reprezentativna dela. S. Benco nadaljuje: »Cankarjev Hlapec Jernej in njegova pravica, ki je izšel v lepi izdaji v založništvu »Parnasa« v Trstu, ima v sebi brez dvoma vse dehtenje originalnega cveta, ki je rastle na narodni grudi. Prevod I. Regenta iz Susseka je skrbno čist, strog in lep. O Cankarju se bo čulo kmalu več govoriti, zakaj ena najvažnejših naših založb pripravlja izdajo vseh njegovih spisov v prevodu. Slovenci ga imajo za najboljšega pisatelja. Umrli je v Ljubljani l. 1918, le 42 let star. Njegovo življenje je preprosto: Živel je revno in je delal. V svojih stvarih ljubi predvsem mišljenje in trpljenje revnih ljudi. Proč od njega tedaj vsi tisti, ki ljubijo literaturo razkošja.

Ce hočemo priti k viru »Hlapca Jerneja«, se moramo zateči k raznim spisom Tolstojca, k tistim spisom v obliki parabol, ki jih je ljubil ta veliki pisatelj proti koncu svojega življenja, ki so se mu včasih posrečili, včasih pa tudi ne, kakor je pač prevladovalo v njih resnično doživljanje ali premišljeno moraliziranje. Ampak, kadar so se mu posrečila ta dela, je dihal iz njih sila in veličina, kot jo ne najdemo pri modernih pisateljih. Cankar nam v svojem episu pričara pred nas življenje s tako priprostostjo in prav izredno jasnostjo; le konec Jernejeve povesti se mi zdi manj skladen s ponižnim duhom povesti.

Da Jernej zažge hišo svojega gospodarja, je psihološko popolnoma pravilno; ampak, da vržejo vaščani ubogega blaznika v ogenj, nam to, da bi ga izročili žendarmom, se mi zdi romantično pretiravanje, ki ni v skladu z ostalo zgodbo.

Za tem sledi vsebina, ki konča s sledečim odstavkom:

»Vsa ta zgodba je pisana gledana skoz oči kmeta, v slogu, kot ga ljubi kmet, z razumom, ki gre v ravni črti cilju nasproti in z umetnostjo, ki stopa po poti narave in prehaja od realnosti in se razvije v silno dramatičnost. To je zares originalno delo. Čuti se da izhaja od ljudstva, ki ima svoje globoke korenike na kmetih. V primerah so naravnost listi življenja slovenskega naroda, s svojim posebnim načinom čutenja in izražanja. Nekateri prizori, kakor drastično slovo Jerneja od hiše svojih gospodarjev, ali prizor, ko se je izgubil v starem cesarskem mestu, ostanejo tako živi v nas, s tako resničnimi obrisi, kot jih more načrtati le velik pisatelj. In ime velikega pisatelja se hoče dati ubogemu Cankarju po citanju njegovega »Hlapca Jerneja«. Če ostane o njem vtis velikega pisatelja, odvisi od drugih njegovih del, ki jih bomo kmalu lahko čitali v prevodu. V Hlapcu Jerneju mu nič ne manjka.«

pr Koncert bratov Milana Jovanovića (gosli) in Dušana Jovanovića (klavir). V petek, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer priredita svetovnoznana umetnika brata Jovanovići v Unionski dvorani koncert, na katerem izvajata celo vrsto vijolinških in klavirskih del raznih svetovnih avtorjev in svetovnih literatur. Brata Jovanovići sta danes znana po celem svetu kot prvovrstna umetnika odličnih zmognosti in sposobnosti ter sta si povsod, kjer sta dosedaj nastopila pridobila največjih triumfov. V Ljubljani sta prvič nastopila leta 1919. Od takrat dalje sta šla na Angleško ter priredila do danes na angleškem teritoriju 420 koncertov, v Avstraliji in Južni Afriki 50, v Indiji 6, na Španskem in Portugalskem 8, v Ameriki 15 koncertov. Njihov nastop v Ljubljani iskreno pozdravljamo ter se jima obenem tudi zahvaljujemo, da bosta nudila našemu koncertnemu občinstvu izredni umetniški užitek. Predprodaja v Matični knjigarni.

pr Mali Lord, roman, angleško napisala F. H. Burnett, poslovenil K. Pribil. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena broš. 24 Din, v platno vezani 36 Din. Ta povest gre sedaj drugič med Slovence, v novem prav lepem prevodu. Povest je najbolj znano in najbolj popularno delo sloveče angleške pisateljice Burnett in je prevedeno v prav vse kulturne jezike. Prvi slovenski prevod je bil takoj razprodan, zato bo nova izdaja posebno dobrodošla mladim in odraslim. Le nerad odlašajo sloveč »Malega Lorda«, ko ga prečita.

Knjiga je pisana v tako prikupljivem tonu, da bi jo prebral v enomer. Vso povest preveva neka mila, neobičajno ugodna prikupljivost, ki počasi premore tudi manj čustvenega človeka, da se mestoma ne more ubraniti solz. In ker tako blago upliva na človeško srce, je priprava za mlade in velike brave, kakor malokatera knjiga. Vsak, ki jo prečita, jo odloži s tihim sklepom v srcu, posnemati malega junaka prekrasne povesti. Kakor je knjiga opajala stotisoče, kakor sem jaz ob njej pozabil nekaj nase in na svet, tako se tudi ti draga bravka in dragi bravec ne boš mogel odtegniti prelestnemu njenemu čaru, ko se poglobiš vanjo. Vem da je ne odložiš, dokler je ne končaš. In če ti bo ugajala, priporočaj jo svojim vrstnicam ali vrstnikom. Knjiga s tako zlato vsebino v današnjih dneh gotovo zasluži, da najde pot v vsako slovensko hišo. Ne le vrelec užitka, tudi izvor dobrote in plemenitosti hodi vsakemu olikanemu malemu in velikemu otroku našega naroda.

pr Neobjavljena Bellinijeva skladba. Iz Catanije poročajo, da so našli v knjižnici nekakega starega umrlega duhovnika dragocen rokopis še neobjavljene cerkvene skladbe Vincenca Bellinija. Skladba je povečana opatu Bartolottu.

pr »Hrvatska duša«. Izšel je III. in IV. zvezek almanaha hrvatskih katoliških duhovnikov »Hrvatska duša«, ki ga urejuje in izdaja Ivanka Vlašićak. Almanah obsega pesmi, povesti in črtice, članke in razprave ter galerijo starih in novjših hrvatskih duhovnikov. Pesmi so povečini meditativnega značaja, odsev svečeniškega srca, njegove sreče in njegovih bojev, njegovih večnih vzorov. Tu najdemo zastopane Milana Pavelića, Izidoro Poljaka, Branka Škarico, vojvodinskega Ukrajina dr. Gaera Kostelnika i. dr. V prozi so zastopani Fran Martin Mikulić, Ivan Jemeršić, dr. Fran Brnički, Ivanka Vlašićak in več drugih. Zelo zanimivi so članki in razprave; navedemo jih po redu le par: † O. Fra Jerko Vlačić — Urežnjaci iz Rame; Ivanka Vlašićak — Opatija »Marija Zvijezda« kod Banje Luke; dr. Fran Binički — Dekalog i beletristika; † Fra Kazimir Barišić — K problemu katoliške literature. V galeriji starih hrvatskih svečeniškov so zastopani Ivan Mateković, župnik — mučenik iz Napoleonovih časov, Josip Kunderk in Petar Bučar; galerija novjših hrvatskih duhovnikov je obsežnejša. Almanah po pravici nosi svoj naslov: Hrvatska duša, saj se ta duša najlepše zrcali v vzornih hrvatskih duhovnikih. Knjigo toplo priporočamo vsem, ki žele spoznati hrvatsko duhovščino, njeno delo in pomen za hrvatski narod; prav posebno pa bo nedvomno dobrodošla našim gg. duhovnikom. Almanah obsega 753 strani in stane 100 Din. Naroča se v tiskarni S. Bartol i drug, Virje, Hrvatsko.

Učiteljski vestnik.

Kamniška podružnica Slomškove zveze zboruje 22. aprila ob 1 pop. na Homen. Na dnevnem redu je praktičen nastop v prvem razredu in dve zanimivi predavanji. Ob tej priliki se pobere članarina in naročnina za »Slov. Učitelja«. Udeležba obvezna! Odbor.

Orlovski vestnik.

Orliški krožek v št. Rupertu v Sl. gor. priredi na belo nedeljo ob 3 popoldne v prostorih stare šole gledališko predstavo »Roka božja«. Prijatelji, pridite!

Naznanila.

Krekova prosveta. Zveza uradnic in trgovskih nastavljenk ima drevi ob pol osmi uri sklopično predavanje o jetliki. Ker bo predavanje zelo poučno, vabimo vse članice vse Krekove prosvete in tudi druge, da se ga v obilnem številu udeležijo. — Odbor.

Turistika in sport.

NOGOMET.

Velikonočni nogometni program tvorijo običajno mednarodne tekme. Tudi letos se je povsod prekinilo prvenstveno tekmovanje in klubi so se ali podali na potovanje ali pa so se potrudili pridobiti internacionalne protivnike. Naši domači klubi to pot v splošnem niso razvili velike podjetnosti, ako izvememo Ilirijo, ki je imela oba velikonočna praznika za protivnika dunajski profesionalni klub »Ostmark«, in SK Celje, ki je gostoval v Gorici, kjer je imel za protivnika klub »Pro Gorizia«. Razen tega je imel še mariborski Rapid v gosteh zagrebško »Croatia«. Za enkrat se omejimo le na kratek pregled rezultatov, obširnejša poročila o domačih tekmah slede v prihodnji številki.

Ilirija je dosegla proti izvrstni dunajski Ostmarki prvi dan po trdi, popolnoma odprtojeni borbi rezultat 2:3, drugi dan se je pokazala gostom nadmočna ter sigurno zmagala s 3:1. — SK Celje je prvi dan izgubilo proti Pro Goriziji z 2:6, izid drugega dne nam še ni znan. — Rezerva Ilirije je v ponedeljeku v predgiri k tekmi Ilirija-Ostmark zmagala nad Jadranom z 2:1.

V Zagrebu je absolvirali Gradjanski dve tekmi z FC Baslom ter oba dni zmagal, in sicer v nedeljo z 2:0 in v ponedeljek z 1:0.

V Beogradu je bil poražen praški SK Libeň od BSK z 2:0 in od Jugoslavije z 2:1.

V Pragi so gostovali angleški amaterji in dunajski Rapid. Rezultati: Sparta—Rapid 5:1. Slavija—Tufnellpark 4:4. V Hamburgu so zmagali znani angleški amaterji Corinthians nad Hamburger SV s 4:1. Južnonemški prvak FC Nürnberg je igral s švicarskim klubom FC Zürich 1:0.

KOLESARSTVO.

Na sportnem prostoru SK Primorja ob Dunajski cesti so se vršile v nedeljo in ponedeljek zanimive kolesarske dirke. Zmagovalci v posameznih vožnjah so: 12. aprila:

Novinci 2 km: Stepančić (Sava) v času 4:49.5. — Juniorji 2 km: Flerin (Disk) 3:41.8. — Glavna vožnja 10 km: Sovič (Sokol, Zagreb) 19:45.5. — Dvojice 20 km: Sovič-Markulin (Zagreb) 42:26.4. — Handicap 4 km: Sovič 7:32. — Utešna dirka 2 km: Hafner (Prim.) 4:09. — 13. aprila: Otvoritvena vožnja 2 km: Prah (Ilir.) 3:32.4. — Dvojice 10 km: Sovič-Markulin 18:29.5. — Stafetna dirka 16 km: Primorje 29:04.6. — Utešna dirka 2 km: Zanoškar (Ilir.) 3:38. — Vsled preostrih ovinkov se je pripetilo par karambolov, ki pa so k sreči končali brez težjih posledic.

Motoklub »Slovenija« v Ljubljani naznaja, da je bil na rednem letošnjem obnem zboru, ki se je vršil dne 1. aprila v Ljubljanskem dvoru, izvoljen sledeči društveni odbor: Predsednik g. ing. Viktor Acceto, mestni stavbenik; podpredsednik g. prof. dr. Alojzij Zalkar; odborniki gg.: V. Barešić, I. Rebolj, T. Korn, Egidij Čeh, St. Krhne. Nadalje je odbor na svoji prvi seji sklenil, da se vrši prvi letošnji klubski izlet na belo nedeljo, to je 19. t. m. Odhod iz Ljubljane točno ob 1 popoldne. Zbirališče pred kavarno »Evropo«. Proga:

Gospodarstvo.

g Odprava konkursa. Konkurs, ki je bil razglašen o imovini prezadulženke Cecilije Bodlaj, gostilničarke v Zagorju je odpravljen.

g Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Lesna industrija, d. z. o. z., v Kočevju; Ruda-Domicelj Kotoun v Mariboru; Belek Inkret, elektrotehnična in vodovodna instalacija v Celju.

g Likvidacija. »Balkan« d. d. za mednarodne transporte v Ljubljani likvidira po sklepu obnove zboru. V likvidacijo je stopila I. Lavrič & Co., trgovska d. z. o. z.

g Občni zbori. Tovarna verig, d. d. v Lescah pri Bledu v Ljubljani 24. aprila 1925; Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani 28. aprila 1925, Portland, cementna tovarna d. d. na Dovjem v Mojstrani v Ljubljani 30. aprila 1925; Merkantilna banka v Kočevju 3. maja 1925.

g Nova parobrodna linija: Sušak—Pirej—Solun. Kakor javljajo, je Jadranska plovidba uvedla parobrodno linijo Sušak—Pirej—Solun. Parnik odpotuje vsako drugo soboto s Sušaka.

g Mednarodna parlamentarna konferenca za gospodarstvo v Rimu. Te konference se udeležijo tudi 11 delegatov iz naše države, med njimi poslanec Ivan Vesenjaj. Na dnevnem redu te konference je: 1. draginja; 2. gibanje cen živil v raznih državah; 3. mednarodni poljedelski kredit; 4. mednarodno stabilizacijsko posojilo; 5. mednarodna železniška konvencija; 6. organizacija razsodišč za spore med delodajalci in delojemalci; 7. poenotenje zakonov o delpiških družbah. Po poročilih iz inozemstva se bo udeležilo konference nad 300 parlamentarcev iz raznih predvsem evropskih držav.

g Zvišanje železniških tarif v Italiji. Dne 15. t. m. je uveljavljeno na italijanskih železnica zvišanje tarif in sicer za osebni promet (I. razred) 5 odstotkov, II. in III. razred 25 odstotkov. Dosedanji splošni pribitek 250 odstotkov je odpravljen in se plačuje za posamezne vrste tovorov pribitek do 400 odstotkov.

g Mednarodni lesni kartel. Že dalj časa se pojavljajo v srednjeevropskem časopisju vesti o mednarodnem lesnem kartelu. Kakor je pred vojno obstajala na Dunaju delniška družba »Akord«, ki je regulirala cene lesu. K taki novi družbi, ki bi po najnovejših brzojavnih vestih regulirala predvsem cene rezanemu lesu, bi pristopila lesna industrija Sedmograške in Romunije, potem pa tudi Slovaška in Jugoslavija. Družba bi skrbela tudi za vnovčevanje lesa.

g Zvišanje železniških tarif v Romuniji. Iz Bukarešte javljajo, da bo Romunija zvišala s 1. majem t. l. železniške tarife za 30. odstotkov. Zadnje povišanje, ki se je izvršilo v mesecu oktobru lanskega leta, je znašalo 25 odstotkov.

g Ogrska zunanja trgovina. V mesecu februarju t. l. je Ogrska izvozila za 58 milijonov zlatih kron blaga, izvozila pa za 40 milijonov. Pasivnost bilance ogrske zunanje trgovine je bila torej skoro 18 milijonov zlatih kron napram 37 milijonom zlatih kron v mesecu januarju letos.

g Sladkorna kampanja v Češkoslovaški. V prvi polovici tekoče sladkorne kampanje (t. j. od 31. avgusta lani do 31. marca letos) je Češkoslovaška proizvedla 14 milijonov met, stotov sladkorja v letem razdobju pre-

Ljubljana—Kamnik—Kranj (poizlet na Šmarjetno goro), povratek skozi Medvode v Ljubljano. Programi klubovih prireditev so nabiti na deski klubovega lokala v Hotelu Miklič. — Odbor.

Za varstvo planinskih cvetlic. Nečuvstvo je, s kakšno brezobzornostjo posebno naši nedeljski izletniki pustošijo našo prekrasno planinsko floro. Vse premalo je pouka, premalo pa tudi javnega žigosanja te vrste vandalizma, ki se mu udaja staro in mlado. Baš v minulih praznikih smo imeli priliko na lastne oči opaziti in se zgražati nad početjem takih-le »izletnikov«, ki hočejo oropati naravo vse njene krasote. Posebno izletnike k sv. Katarini imamo v mislih. Znano je, da raste ondi med drugimi ena izmed najznamenitejših in svetovnoznanih cvetlic: Blagajev volčin (Daphne Blagayana — Freyer), ki jo bodo naši »izletniki« — če pojde tako dalje kot doslej — v par letih že popolnoma uničili; enako tudi dišeči volčin (Daphne Cylorum). — Izletnikom pridno pomagajo uničevati ta prekrasni cvet tudi domačini s tem, da ne le porežejo, temveč celo s koreninami porujejo cele koše teh rastlin ter jih potem prodajajo izletnikom. Dolžnost vse pametne javnosti je, da prepreči tako barbarstvo. Opozorjamo, da sta obe imenovani cvetki pod varstvom zakona poleg drugih 19 (skupaj 21) vrst planinske flore. Začasno pa ureja varstvo planinske flore naredba deželne vlade za Slovenijo z dne 19. februarja 1921 št. 64 (glej Uradni list št. 25 iz l. 1921.). — Po § 3. te naredbe je trgovsko izkoriščanje alpske flore sploh prepovedano in po § 8. tudi kaznivo z zaporo do 14 dni ali z globo do 1000 Din. — Naj naši inteligentni krogi — zlasti šole pri otrokih — delujejo na to, da se to ropanje narave končno vendar že ustavi!

tekle kampanje 10 milijonov. Izvozila pa je 713.000 oz. 429.000 ton.

g Produkcija piva v Češkoslovaški. Po uradnih statističnih podatkih je Češkoslovaška v letu 1923 proizvedla 7.273.000 hl piva; od tega za lastno uporabo 99.5 odst., za izvoz pa samo 0.5 odst.

g Obtok kovanega denarja v Avstriji. Po uradnih podatkih je bilo v začetku tega meseca v Avstriji v obtoku za 13.680.000 šilingov kovanega denarja, kar pomeni na posameznega prebivalca 2.15 šilinga.

g »Echanges« Franco-Jugoslavie. (Mesna revija za pospeševanje gospodarskih, trgovskih, finančnih in turističnih zvez med Francijo in Jugoslavijo.) G. Andrić, naš vicekonzul v Lyonu je pod tem naslovom začel izdajati revijo za zblizanje med Francijo in Jugoslavijo. Revija se odlikuje po lepih pokrajinskih slikah iz naše države in po zbranem gospodarskem materialu.

g Italijansko-jugoslovanski sindikat. Kakor poroča revija »Rassegna economico-commerciale Italo-Jugoslava«, jugoslovansko-italijanski časopis za privredu in trgovino je bil pred kratkim ustanovljen v Milanu Italijansko-jugoslovanski sindikat za razvijanje gospodarskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo v obliki delniške družbe. Imenovani sindikat namerava ustanoviti v Beogradu in Milanu Trgovinsko muzej.

Borze.

14. aprila 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 14.6750—14.8250 (14.75—14.85), Italija 2.5270—2.5570 (2.5340—2.5640), London 295.55—298.55 (295.275—298.375), New York 61.40—62.40 (61.40—62.40), Pariz 3.1750—3.2250 (3.19—3.21), Praga 1.8250—1.8550 (1.82625—1.85625), Dunaj 8.63—8.83 (8.64—8.84), Zürich 11.93—12.03 (11.935—12.035).

Curh. Belgrad 8.35 (8.375), Pošta 0.0072 (0.0072), Berlin 123.30 (123.30), Italija 21.20 (21.25), London 24.76 (24.77), New York 517.60 (517.60), Pariz 26.60 (26.65), Praga 15.35 (15.3375), Dunaj 72.8750 (72.90), Bukarešt 2.35 (2.425), Sofija 3.7750 (3.775).

Dunaj. Devize: Belgrad 11.46, Kodanjski 130.40, London 33.95, Milan 29.00, New York 709.35, Pariz 36.42, Varšava 156.15. — Valute: dolarji 707.40, angleški funt 33.82, francoski frank 36.25, lira 29.12, dinar 11.39, češkoslovaška krona 21.01.

Praga. Devize: lira 188.75, Zagreb 54.625, Pariz 174, London 161.80, New York 38.80.

VREDNOSTNI PAPIRJI

3 1/2% drž. renta za vojno škodo: denar 139, blago 161; 7% inv. posojilo iz l. 1921: denar 61, blago 63; Celjska posojilnica d. d. denar 210, blago 212; Ljubljanska kreditna banka: denar 217; Merkantilna banka: denar 110, blago 110, zaključek 110; Prva hrvatska štedionica: denar 880, blago 835; Slavenska banka Kreditni zavod: denar 190, blago 200; Nibag: denar 51; Strojne tovarne in livarne: blago 134; Trboveljska premogokopna družba: denar 400, blago 415; Združene papirnice: denar 100, blago 107; Stavbena: denar 265, blago 280.

Zagreb. Hrv. Esk. banka, Zagreb 105—106, Hrv. slav. zem. hip. banka, Zagreb 59—60, Jugoslovanska banka, Zagreb 98—100, Prva hrv. štedionica, Zagreb 825—830, Slavenska banka, Zagreb 70, Ljubljanska kre-

ditna banka, Ljubljana 217, Dion. društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 38-40, Hrv. slav. d. d. za ind. sečera, Osijek 640-650, Gutman 430-440, Slavonija 54-55, Trb. premogokop, družba, Ljubljana 400-410, 7% drž. inv. posojilo 62.50-63, Vojna odškodnina 159-161.

Dunaj. Zivnostenska banka 844.000, Alpi 389.900, Greinitz 138.000, Kranjska industrijska družba 455.000, Trboveljska družba 457.000, Hrvatska eskomptna banka 119.000, Leykam 133.000, Avstrijske tvornice za dušik 160.000, Gutmann 500.000, Mundus 840.000, Slavex 182.000, Slavonija 62.000.

BLAGO.

Ljubljana. Deske III. vrste 20 in 25 mm fco meja; denar 550; cerovi krlji od 2 m dolžine in od 25 cm prem. naprej, fco nakladna postaja, 10 vagonov: denar 18, fco 18, zaključek 18; smrekovi in jelovi hlodi od 25 centimetrov prem. naprej, 4 m dolžine, fco

nakladna postaja, denar 250; bukovo ogrije la, vilano, fco meja; denar 118. — Zito: pšenica Hard Winter 2, par Ljublj. blago 480, pšenica Rosafé par Ljublj.: blago 475, otrobi pšen. drobni, juta vreča par. Ljublj.: blago 225, kuruza promptna par. Ljublj.: blago 217.50, kuruza promptna mešana par. Ljublj.: blago 197.50, krompir rdečkast fco štaj. post.: blago 140, krompir beli fco štaj. post. blago 125, krompir rumen fco štaj. post.: blago 110, fižol mandalon fco Ljublj.: denar 310, bučne pečke rešetane rinfusa fco hrvatska postaja: blago 560.

Novi Sad. Kuruza za april 175, za maj 185, za maj-junij 195. Ostalo ni prišlo v promet.

ZA SMARNICE PRIPOROČA JUGOSLOVAN-SKA KNJIGARNA SLEDEČE SKLADBE:

Desehermeier, Marijine pesmi za meš. zbor, part. 15 Din.
Gruber, Šopek Marijinih pesmi za mešani zbor, part. 20 Din.

Faister, 6 Marijinih pesmi za ženski zbor, part. 16 Din, glasovi po 6 Din.

Grum, Odpevanja pri lavretanskih litanijah, part. 16 Din.

Ferjančič, Lavretanske litanije za mešani zbor, 6 Din.

Faist, 10 cerkvenih pesmi za mešani zbor, part. 20 Din, glasovi po 4 Din.

Foerster, Lavretanske litanije M. B., 6 Din.

Hladnik, 3 Marijine kantate za mešani zbor in orgle, 12 Din.

— Zdrava Marija, op. 69 za mešani zbor in orgle, 12 Din.

Hochreiter, Immaculata, 12 Marijinih pesmi za mešani zbor in orgle, part. 20 Din, glasovi po 4 Din.

Kegoj, Marijine pesmi za mešani zbor raznih slovenskih skladateljev, part. 16 Din, glasovi po 6 Din.

Laharnar, Smarnične pesmi za mešani zbor, 16 Din.

Premri, Godovnice, 17 Marijinih pesmi za mešani zbor, part. 16 Din, glasovi po 6 Din.

— Smarnice za mešani zbor, part. 20 Din.

Polzvedovanja.

Zgubila se je zlata veržica z obeskom; ker je drag spomin, se najditelj lepo naproša, da jo prinese v upravo lista.

Našla se je usnjata ročna torbica v bližini kolodvora. Dobi se Jenkova ulica 11, prtil.

Zgubila se je ročna torbica z manjšo vsoto denarja in raznimi listinami na poti po sv. Petra nasipu in Marijinem trgu. Pošten najditelj se prosi, da jo vrne na upravo lista ali na naslov: Jožica Gabrič pri tvrdki Adamič, Ljubljana.

Našla se je ročna torbica na poti od Savelj proti Ljubljani. Dobi se pri g. Jagodic, Zelena jama 157.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1.50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Kmetiško DEKLE

pošteno, ki zna šivati, kuhati in sploh vsa hišna dela tebi poštene službe kot pomočnica šivilji, ali k družini brez otrok za vsa hišna dela. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod šte. 2335.

GOSPODIČNO, najraje modistino, sprejemna na stanovanje.

— Kje, pove uprava »Slovenca« pod šte. 2474.

Kot KUHARICA

ozi. gospodinja vsotopim v župnišču ali k starejšemu samakemu gospodu. Dosedaj som bila gospodinja v župnišču. — Naslov je pri upravi lista pod imenom »Skrbna«.

PRAKTIKANTINJA

tudi začetnica, se sprejme pri tehniškem trgov. podjetju. Pogoji: perfektna stenografija in korespondenčna v slovenskem ali hrvaškem in nemškem jeziku. Nastop lahko takoj. — Ponudbe pod »Praktikantinja« na upravo lista. 2476

Tvrdka F. in I. GORIČAR

LJUBLJANA — Sv. Petra cesta šte. 29

nudi po jako nizkih cenah sledeče predmete:

SRAJCE za gospode, najfin. sifon, piké prsa, 95—100 D
SRAJCE mod., z 2 ovratnikoma, fini č. cefir 100—110 D
SRAJCE sportne, panama, bele in drap . . . 95 Din
SRAJCE pisane, s prištitim ovratnikom . . . 55—70 D
Dalje: spodnje bleše iz molino, platna in gradina, kakor tudi razno damsko perilo, žepne robce, kravate, nogavice ter razne druge potrebščine in modne predmete.

Lastni izdelki Prvovrstno izdelanol

Cvetličarna ANTON BAJEC

LJUBLJANA — POD TRANČO 2

oskrbi vsak dan sveže CVETJE, ŠOPKE in VENCE, TRAKOVE z napisit. itd. točno in po zmernih cenah.

Brivski POMOČNIK

majši, dobi stalno mesto pri Albin Šinkovec, brivec, Vič.

Iščem kuharico

in SOBARICO

(lahko tudi žena z možem) za svoje posočstvo. — Dobra plača, lepa služba. J. pl. JAGODIČ, KONAK, Banat, (Vojvodina). 2428

Prodaj 10.000

srebrnih kron

— Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod: »Srebrne krone«. 2478

V boljšem delu mesta Celje

SE PRODA lepo urejena

VILA

s sadonosnikom in vrtom, skupno 4037 m². V vilo je napeljana elektrika in plin, kopalna soba, zidana garaža. — Več se izve: Jurčičeva ulica št. 2, Celje. 2473

Kupim takoj staro, še dobro ohranjeno **transmisijo** komplet.

dolžina 4 m, premer 60 mm; 2 jermenici, železni, 80 x 25 cm; 3 jermene v širini 12, 10 in 8 cm. — Ponudbe je poslati na: A. LOGAR, Cerknica št. 169 pri Rakeku.

Hotel Jelen, Konjice

se prodaj ali da v najem. — Ponudbe: Hrastnik, Konjice.

Ugodno se prodaj

takoj dobro ohranjeno železno posteljo z novo žimnico, otroški voziček ter malenkosti radi preselitve. — Cenj. ponudbe na Gospodarsko pisarno, dr. z o. z., Ljubljana, Wolfova ulica 1/III. 2463

MODRA GALICA

žepja, rafija in vsa umetna gnojila **ZORA** Ljubljana, Kralja Petra trg 2

Elektrotehnično

podjetje A. ARHAR in drug, Spod. Šiška, Jernejeva c. 47

Prevzema vsakovrst. elektr. dela, gradnje elektrarn in instalacij ter vsakih daljnovodov po najnižjih cenah in točni postrežbi. Garancija!

Prevozni mlini

za domače mletje (pogon 12 KS) so na ogled in se prodajo pri PODBOJ, Sv. Petra cesta št. 95. 2479

FOTOAPARAT 9 x 12, kupim.

— Ponudbe s ceno na: Rožanec, razmestitvena komisija, Ljubljana. 2480

Vsakovrstne KLOBUKE

nakitene, od 120 Din naprej pri: STUČLY - MASKE, Ljubljana, Židovska ulica.

KONJSKO MESO

sveže in prekajeno (šunka), salamo domačega izdelka, kakor tudi konjsko mast priporoča po znatno znižanih cenah PUŠNIK Rudolf, Tržaška cesta št. 2, v konjski mesnici in v Mostah na stojnici zraven pošte. 2444

Dvokolesa

Najnižja cena in največja zaloga raznih vrst dvokoles, pneumatike in delov. Prodaja na obroke, ceniki franko. **Tribuna F. B. L.** tovarna dvokoles in otroških vozičkov. Ljubljana, Karlovska 4.

Lanene tropine

debele in drobne pšenične otrobe in koruzo

za mlev in krmo nudi najceneje **FRAN POGAČNIK**, Ljubljana, Dunajska cesta 36.

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično snajenje vsakovrstno barvanje oblek **ANTON BOČ, LJUBLJANA** Šelenburgova ul. 6/1, Glinca-Vič 48

HIŠO najbližje največji

slaviji, pripravno za vsako obrt, trgovino ali gostilno, prodam. — Naslov se izve v upravi lista pod št. 2369.

ZAMENJAM TAKOJ

svoje, sredi Ljubljane ležeče **STANOVANJE**

z majhnim, kjerkoli, če se mi zato odkupi lepa oprava 3 sob in kuhinje. — Nujne ponudbe pod »30.000 Din« na upravo »Slovenca«. 2391

POZOR! POZOR!

Ostanki za perilo

so naprodaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Resljeva cesta 30, I. nad., desno.

Smodnik!

se zopet dobi.

FR. STUPICA

LJUBLJANA

Gospodstvska cesta 1.

Traverze.

Beton. in drugo železo.

Najboljši portland CEMENT.

Poljedelski STROJI.

JERMENI.

Mnogo denarja

prihranite, ako pred nakupom blaga za obleke, perila, srajc, ovratnic, naglavnih rut, šerp, obrisalk, nogavic, odev, najrazličnejšega drugega blaga ter usnja, obiščete trgovino, kjer so najnižje cene in sicer pri tvrdki

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSSELJ

Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

Šamotno opeko

za notranjo zidavo, apnenico, ima več kosov po nizki ceni naprodaj **Franc Lipah**, Dobrunje 67, Sp. Hrušica.

Motorna kolesa

nova, amer. sistem Ewans, lanske leto stali 13.500 Din, isti sedaj 6200 Din, še nekaj komadov na razpolago. — »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska 4. 2413

NAJBOLJŠA

„PUCH“ KOLESA

po zelo ugodnih cenah dobite edino le pri

IGN. VOK, LJUBLJANA, Sodna ul. 7

Plaćilna natakarcica

dobra moč, se sprejme v KAVARNI STRITAR.

Mlin in žaga

v Jevnici, naprodaj. — Več pove **ANT. GODEC**, Mala Noga št. 3, Kresnice. 2424

Od ministrstva za trgovino in obrt koncesionirana

KROJNA ŠOLA

Židovska ulica 5. — S 14. aprilom se prične nov spec. damski tečaj za kostume in plašče, lahke letne obleke in bluze. Znižana cena tečaja. — Ugodni plačilni pogoji. Izdelovanje vseh vrst krojev za dame in gospode.

Decimalne TEHTNICE

različne velikosti, ima po nizki ceni naprodaj **FRANC LIPAH**, Dobrunje št. 67, Sp. Hrušica. 2320

Šamot - opeko

in ŠAMOT-MOKO (češko) priporoča **F. HOČEVAR** — Ljubljana, Dunajska c. 36.

Zakon. par brez otrok išče

prazno sobo.

— Ponudbe na upravo lista pod »Dobro plačilo«. 2393

Več otroških vozičkov in dvokoles

prejšnjih modelov prodaj po ceni »TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 2413

DOBRO OHRANJENO

MOTORNO KOLO

»Wanderer«, se prodaj radi odhoda k vojakom. Istotam se prodaj ali zamenja špeerska stelaža pod najugodnejšimi pogoji. **R. NAGY**, pletilstvo, Javornik. 2343

»Opeka«

prvovrstne zidake, priporoča opekarna

»Emona« d. d.

v Ljubljani. — Tovarna na Viču (Brdo). — Pisarna v Pražakovi ul. 3, prtilčje.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglaš v »Slovenca«.

Damske slavnike

kakor tudi preoblikovanje zadnje novosti, si oskrbite pri Alojziju **SKRABAR**, DOMZALE.

Železo, ŽELEZNINO,

portlandcement, potrebščine za stavbe in pohištvo, orodje za obrtnike in poljedelce, štedilnike, vodovodne cevi, sesalke itd., priporoča **A. SUSENIK**, Ljubljana, Zaloška cesta. — Velika zaloga! — Nizke cene!

Ljubezen in zlato.

Angleški spisal Jack London, prevel J. M.

Starec se je zahehetal, Daylight pa je odjezdil malo pomislil.

»To je vse odvisno od razmer,« je rekel zagonotno. »Meni ni bilo nikoli samotno razen tedaj, ko mi je umrla žena. Nekaterim ljudem je samotno v množici ljudi, pa jaz nisem eden od teh. Edino takrat sem samotn, kadar grem v San Francisco. Vendar ne zahajam več tja, hvala Bogu. Tukaj je dovolj dobro zame. Tukaj v tej dolini sem že izza 1854. leta — eden prvih naseljenikov sem izza Špancev.«

Daylight je pognal konja rekoč:

»Lahko noč, očka. Le držite se tukaj. Iznebili ste se mlade življenske krvi in menim, da ste je gotovo sila veliko zagreblili.«

Starec se je zahehetal, Daylight p aje odjezdil dalje, v čudovito mirnem stanju sam s seboj in s celim svetom. Dozdevalo se mu je, da se mu je povrnila stara zadovoljnost taborišča in pota, kakor jo je poznal ob Yukonu. Ni se mogel otresti podobe starega pionirja, prihajajočega v svitu zahajajočega solnca po stezi navzgor. Za štiri in osemdeset let je bil vsakakor še jako čvrst. Daylightu je šinila v glavo misel, da bi ravnal po njegovem vzgledu, toda velika igra v San Franciscu se je tej misli uprla.

»Pa vseeno,« je sklenil, »ko se postaram in opustim igro, se naselim na kakšnem kraju kakor je ta, in mesto gre lahko rakom žvižgat!

Deveto poglavje.

Namesto da bi se bil v pondeljek vrnil v mesto, je Daylight najel mesarjevega konja še za en dan, prekoračil ravnico v dolini in jo mahnil v vzhodne hribe, da si ogleda rudokop. Tukaj je bilo bolj suho in skalovito kakor tam, kjer je hodil prejšnji dan, in vzdigajoči se obronki so bili izvečine poraščeni z bodičevjem, ki je bilo grmčasto, gosto, da s konjem ni bilo mogoče prodirati skozi. V canionih pa je bilo dovolj vode in obilica bujnih gozdov. Rudokop je bil

opuščen, a on je vseeno kake pol ure lazil okrog njega. Že pred svojim odhodom v Alasko je bil izveden o iskanju rude v kremenjaku in tukaj je vžival obnovev nekdanje svoje veščine v takih rečeh. Cela zgodba mu je bila kmalu jasna; dobri izgledi, ki so opravičevali kopanje rova v hrib; trimesečno delo in pomanjkanje denarja; prenehanje s delom, dočim so možaki odšli drugam iskati dela; kmalu pa so se vrnili in se iznova lotili dela, ki je že dalje čakalo, da se izplača, a »izplačevanje« se je umikalo vedno globlje v goro, dokler niso ljudje naposled vsega skup popustili in odšli. Bržkone so bili sedaj že na drugem svetu, si je mislil Daylight, ko se je v sedlu okrenil in se oziral preko cañona proti starim čerem in temnemu usiju rova.

Sledil je na slepo kravjim stezam kakor prejšnji dan samo za zabavo in prodiral proti vršičem. Prišedši na kolovoz, ki je držal navzgor, mu je sledil več milj daleč in dospel do majhne, z gorami obdane doline, kjer je nekoliko revnih rančarjev gojilo grozde na strmeh pobočju. Na drugi strani se je pot vzpenjala kvišku. Gosto bodičevje je pokrivalo izpostavljene obronke, v pregibih cañonov pa so rastle orjaške rudeče jelke, divji oves in cvetlice.

Čez pol ure je dospel na neko seč pod vrhom. Tupatam je rastle grozde po neredovitih kosih zemlje, kjer je strmina in zemlja pospeševala rast. Videl je, da je obdelovanje stalo sila truda in da je divja narava kazala sveža znamenja napredovanja — bodičevje, ki je prodrlo v poseke, kosi zemlje in deli kosov vinogradov, neopletih, s travo poraščenih, zapuščenih, in vsepovsodi plotovi iz kolov, ki so zaman poskušali ostati nedotaknjeni. Tukaj se je pri majhni farmarski hiši, obdani od velikih stranskih poslopij, pot končevala. Dalje naprej je bodičevje zapiralo pot.

Nameril je na staro žensko, ki je na dvorišču kidala gnoj z vilami, pa se je ustavil ob plotu.

»Halo, majka!« je pozdravil, »ali nimate moških, ki bi opravili to delo za vas?«

Naslonila se je na vile, pritrdila krilo ob pasu in ga veselo motrila. Videl je, da so bile njene od dela izmučene, vsakemu vremenu izpostavljene roke ka-

kor moške, trde, žuljave, z velikimi sklepi in nagubane, in da so ji noge brez nogavic tičale v težkih moških čevljih.

»Nikogar,« je odgovorila. »Odkod pa vi in celo pot sem gori? Ali se nečete ustaviti in izpiti kozarec vina?«

Neokretnih pa učinkovitih korakov, liki težak, ga je peljala v največje poslopje, kjer je Daylight uzrl ročno stiskalnico in vse druge potrebščine za prisanje vina. Daleč je bilo in pot preslaba, da bi vlačili grozde do preš v dolini, je pojasnjevala, in tako so ga morali oni sami prešati. »Oni« sta bili, kakor je doznal, ona in njena hči, zadnja vdova dobrih štiri-deset let. Vse je šlo lažje od rok, preden je vnuk umrl, in preden je šel na vojsko zoper divjake na Filipinih. Padel je tam v boju.

Daylight je izpil kozareček izbornega rizlinga, se razgovarjal nekaj časa in izpil še enega. Da, pridelali sta ravno toliko, da niste stradali. Z možem sta 1857 prevzela to vladno zemljo, jo iztrebila in obdelovala od takrat, dokler ni umrl, nakar je ona dalje gospodarila. Trud se pravzaprav ni izplačal, pa kaj bi? Vinski trust je imel vso kupčijo v rokah in cena vinu je bila nizka. Ta rizling? Oddajala ga je na železnico v dolini po dvaindvajset centov galona (= 4½ l). Pot je bila tako dolga in je sempatja vzela cel dan. Hči je pravkar na potu s tovorom.

Daylightu je bilo znano, da so po hotelih računali rizling; ki celo ni bil tako dober kot ta, kvart (= ¼ galona) po poldrugi dolar od dveh dolarjev. Ta žena pa je dobila dvaindvajset centov za celo galono. To je bila zopet igra. Bila je ena od neumnih ljudi nizkega stanu, ona in njeni ljudje pred njo — tisti, ki so opravljali delo, gnali vole čez planjavo, iztrebili zemljo in orali ledino, delali naporno vse dneve in

Barvne trakove, ogljeni-, povoščeni-, kopirni papir, hektografični zvitki in druge potrebščine pri Lud. Baraga, Šteinsburgova ulica 6/1. Telefon štev. 930

V globoki žalosti naznanjamo v lastnem in v imenu vseh sorodnikov, da je naš nadvse ljubljani, nepozabni sin, brat, nečak, svak itd.

Rarl Hudovernig

v ponedeljek, dne 13. aprila, po kratki in mučni bolezni v 20. letu bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega bo v sredo, dne 15. aprila ob 4. popoldne, iz hiše žalosti, Kolodvorska ulica 12, na pokopališče k Sv. Krištofu, kjer se truplo položi v lastno grobnico k večnemu počitku.

Svete maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

Ljubljana, dne 14. aprila 1925.

JOSIP HUDOVERNIG, oče. — JEANETTE HUDOVERNIG roj. LUCKMANN, mati. — Dr. JOSIP HUDOVERNIG, brat. — NETTE KENDA roj. HUDOVERNIG, sestra. — ANICE HUDOVERNIG roj. pl. HOLLEGA, svakinja. — HENRIK KENDA, svak.

Brez posebnega obvestila.

Globoko užaloščeni javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš iskreno ljubljani sin, brat itd., gospod

Bogdan Rasteiger

uradnik Trboveljske premogokopne družbe, slušatelj jur. fakultete in poročnik v rez.

po mukotrpnem bolehanju danes preminul. Prosimo tihega sočutja!

Ljubljana, dne 11. aprila 1925.

Mati, sestra in sorodniki.

Zahvala

najiskrenejša vsem, ki so ga, do smrti utrujenega, spremlili k večnemu počitku in obsuli z zadnjim cvetjem!

Ljubljana, dne 14. aprila 1925.

Mati, sestra in sorodniki.

Zahvala.

Za vse dokaze toplega sočutja ob težki izgubi našega predobrega in srčno ljubljene očeta, gospoda

Jožefa Dularja

posestnika in bivšega dolgoletnega dež. poslanca itd.

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem svojo najiskrenejšo zahvalo. — Posebej se še zahvaljujemo častili duhovščini, nadalje društvom in vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Jurkavas, dne 13. aprila 1925.

ZALUJOČI OSTALI

Trboveljska premogokopna družba v Ljubljani javlja tužno vest, da je uradnik njenega Centralnega ravnateljstva, gospod

Bogdan Rasteiger

dne 11. aprila po dolgi bolezni preminul.

Pogreb pokojnika se je vršil dne 14. aprila 1925.

Blagega pokojnika ohranimo v dobrem in častnem spominu.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1925.

Preoblikovalnica Barborec-Završan

Ljubljana, Mestni trg 7

preoblikuje slamanke in svilene klobuke po najnovejših modelih in najnižjih cenah. Istotako moške klobuke.

Lesna trgovina z Italijo.

Strokovnjak, jugoslov. drž. zaupna oseba, stalno bivač v Italiji, prevzame komisijsko prodajo LESA vseh vrst v Italiji, preskrbi inkasso, reši reklamacije, proteste, daje informacije proti navadni proviziji. — Korespondenca slovenska, nemška, italijanska. — Cenjene ponudbe pod »EXPORT LESA« št. 2465 na upravo lista v Ljubljani.

Javna dražba

se vrši dne 17. aprila 1925 ob 9. uri, in eventuelno tudi 18. aprila 1925 v Jeranovi ulici št. 13, in na Opekarski cesti št. 31. — Prodajali se bodo sledeči predmeti: 1 PISALNI STROJ, 1 BLAGAJNA, PISARN. OPRAVA, OPEKA, VOZOV, razno ORODJE in PRIPRAVE za tesarsko obrt, HRASTOVI HLODI, različni LES, PRODAJALNIŠKA OPRAVA, SANI, različno ŽELEZO in ŽICA, poljsko ORODJE, OGLJE, SENO, lesene ŠUPE, 1 par težkih KONJ z opremo, KOMATI itd.

Dražbeni oklic.

Na predlog dedičev po dne 17. decembra 1922 v Hudem kotu pri Ribnici na P. umrlem Filipu Streicher se bo vršila dne 24. aprila 1925 ob 9. uri dopoldne in naslednje dni na licu mesta v Hudem kotu PROSTO-VOLJNA JAVNA DRAŽBA v zapuščino spadajočih zemljišč vl. 8, 13, 17 in 97 zemljiška knjiga Hudi kot (Rečnikovo, Kuhelnikovo, Planina) s pritlikinami in premičninami.

Cenilna vrednost znaša: 411.502 Din, 50.603 Din, 50 tisoč 368 Din in 4020 Din; najmanjši ponudek znaša 2/3. Cenilni zapisniki in dražbeni pogoji so na vpogled v pisarni podpisane notarija kot sodnega komisarja. Marenberg, dne 10. aprila 1925.

Avugst Kolšek, notar kot sodni komisar.

Zahvala.

Za vse iskreno srčno sočutje povodom bolezni in smrti naše iskreno ljubljene, dobre mamice, tašče, stare matere, sestre in tele, gospe

Ivane Herrmannove

kakor tudi za mnogobrojno častno spremstvo pri pogrebu naše preljubljene pokojnice, za poklonjene krasne cvetke, izrekamo tem potom vsem sorodnikom, prijateljem in znancem našo najiskrenejšo zahvalo.

Globoko žalujoči ostali.

MLIN in ŽAGA

napredaj na močni in stalni vodi Krki, kjer voda ni nikdar prevelika ali premajhna. Dela se vedno lahko. Vse je v dobrem stanju. — Naslov: Janez TOMŠIČ, Podgozje, p. Dvor pri Žužemberku. 2035

P. n. bančnim zavodom

ter industrijskim podjetjem dobavljamo poslovne knjige itd. po posebnem naročilu v priznani fini izdelavi v najkrajšem času.

Knjigoveznica K. T. D. v LJUBLJANI
Kopitarjeva ulica 6/II.

Kdor da več

za priporočilo svoje tvrdke ali podjetja v kakem časopisu, kakor bi bilo to v skladu z uspehom, ki ga je dosegla reklama, naj bo uverjen, da je temu ponajveč vzrok napačno izbran način reklame. Zato je neobhodno potrebno, da se vsak trgovec ali obrtnik, pa tudi vsakdo, ki kaj kupuje ali prodaja, obrne poprej na upravo našega dnevnika in zahteva podrobnih pojasnil in proračun. Stranka si pri tem prihrani trud in stroške in se obvaruje čestje večje škode.

VODNE TURBINE

avtomatične regulatorje, zatvornice itd.

izdeluje in dobavlja

Ing. F. Schneller, Škofja Loka

Konkurenčne cene.

Prvovrstne reference.

Zahtevajte ponudbo.

Veliko odprodaajo

razne posode in vseh drugih v železninsko stroko spadajočih predmetov, po znatno znižanih cenah, nudi tvrdka

Stanko Florjančič

železnina

Sv. Petra cesta št. 35

Robert Smielowski,

arhitekt in mestni stavbenik,

LJUBLJANA :: Rimska cesta 2.

IZVRŠUJE NAČRTE IN PRORAGUNE, PREVZEMA STAVBNA DELA VSEH VRST, KAKOR TUDI PRISOJEVANJA IN CENITVE VSAKOVRSNIH POSESTEV POD SOLID. IN NAJUGODNEJSIMI POGOJI.

Zidna opeka

od lastne opekarne na Viču, priznana kot najboljše kakovost, in od skladišča, OPEKARSKA CESTA št. 18, po najnižji dnevni ceni.

Kdor si zida hišo

in želi imeti iz zanesljivo suhega, izpod Triglavskega, prvovrstnega lesa po nizki ceni: OKNA, VRATA, PORTALE, IZLOZBE, VERANDE, STOPNICE in sploh vsa mizararska dela, naj se obrne na tvrdko

M. Gogala, strojno mizarstvo na Bledu.

Priporoča se posebno za Orlovke in Ljudske domove, župnišča in cerkvene klopi.

MIHA BRENCIČ, veleposesnik in vinogradnik v Spuhlji, naznanja, da je kupil in prevzel od g. Dostala DOBROZNANO

gostilno „Pri zamorecu“ v Ptuj

blizu sejmišča. Toči izborna lastna vina iz slovitih HALOSKIH GORIC ter je nakupil najfinejša vina graščine Borč. Toči jih po zmernih cenah. Kuhinjo vodi soproga sama. Za družbe in sestanke ima snažne in vabljive lokale na razpolago.

Priporoča se za obilen obisk

Miha Brenčič s soprogo.

Restavracija - Pension „Lovački rog“ Selce, Hrvatsko Primorje.

Občina poseduje moderno morskopališče. Imam na razpolago 80 čistih sob. Vodim izborna v celem Primorju znano najboljšo domačo kuhinjo, kakršno sem vodil v hotelu „Rokan“. Točim najboljša primorska vina, kakor tudi druge pijače, ki so vedno na led. — Za obilen obisk se priporoča

z velaspoštovanjem
Karl Dovečar.